

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Katedra rekreologie a cestovního ruchu

Předpoklady rozvoje cestovního ruchu v Portugalsku
Bakalářská práce

Autor: Petra Kovaříková
Studijní obor: Management cestovního ruchu

Vedoucí práce: doc. PhDr. Blanka Klímová, M.A., Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a s použitím uvedené literatury.

V Hradci Králové dne 20.4.2018

.....

Petra Kovaříková

Poděkování

Chtěla bych poděkovat doc. PhDr. Blance Klímové, M.A., Ph.D. za odborné vedení práce, poskytnutí cenných rad a vstřícný přístup. Dále bych ráda poděkovala Linditě Filipiové, studentce českého jazyka, za gramatickou korekturu práce. Velké dík patří také mé rodině za to, že mě podporovala během celého studia.

Anotace

Obsahem této práce je popis předpokladů rozvoje cestovního ruchu v Portugalsku, analýza nabídky zájezdů cestovních kanceláří do Portugalska a zhodnocení toho, jak Portugalsko vnímají čeští turisté. Předpoklady rozvoje cestovního ruchu jsou popsány na základě literární rešerše, zatímco pro porovnání nabídky cestovních kanceláří je použita komparativní metoda a metoda deskripce. Vnímání Portugalska Čechy je zjišťováno pomocí dotazníkového šetření. Výsledky ukazují, že Češi mají dobré povědomí o základních faktech o Portugalsku, ale na druhou stranu příliš dobře neznají typické prvky portugalské kultury. Dále bylo zjištěno, že čeští návštěvníci jsou převážně spokojeni s vybaveností Portugalska pro potřeby cestovního ruchu. Nejčastějším důvodem, proč dotazovaní Češi Portugalsko doposud nenavštívili, je preference jiné destinace nad Portugalskem. V závěru jsou navržena doporučení pro rozšíření nabídky cestovních kanceláří.

Klíčová slova

Cestovní ruch v Portugalsku, turistická destinace, cestovní kancelář, čeští turisté

Annotation

Title: Assumptions for Tourism Development in Portugal

The content of the theses is a description of the assumptions for tourism development in Portugal, the analysis of offered tours to Portugal by travel agencies and the evaluation of how the Czechs perceive Portugal. The assumptions for tourism development are described on the basis of a literature review, while a comparative method and descriptive method were used to compare the offers of travel agencies. The perception of Portugal by Czechs is investigated by using a questionnaire survey. The results show good awareness of the Czechs about the basic facts about Portugal, but also ignorance of typical elements of Portuguese culture. The findings also indicate that Czech visitors were satisfied with the country's facilities for tourism needs. The preference of another destination over Portugal was the main reason why the interviewed Czechs have not visited Portugal yet. Eventually, there are recommendations for expanding the offer of travel agencies.

Key words

Tourism in Portugal, tourist destination, travel agency, Czech tourists

Obsah

1	Úvod	1
2	Cíl práce, výzkumné otázky a metodika zpracování.....	2
2.1	Cíl práce a výzkumné otázky.....	2
2.1.1	Vymezení výzkumných otázek.....	2
2.2	Metodika zpracování.....	2
2.2.1	Vymezení území.....	2
2.2.2	Metodika zpracování teoretické části a přehled nejvíce využitých zdrojů	3
2.2.3	Metodika zpracování praktické části.....	4
3	Předpoklady rozvoje cestovního ruchu v Portugalsku	5
3.1	Selektivní předpoklady	6
3.1.1	Politické a ekonomické faktory	6
3.1.2	Bezpečnost.....	8
3.1.3	Demografické skutečnosti	9
3.1.4	Ekologické podmínky	10
3.1.5	Administrativní podmínky	11
3.2	Lokalizační předpoklady	12
3.2.1	Přírodní podmínky	12
3.2.1.1	Povrch	13
3.2.1.2	Podnebí.....	13
3.2.1.3	Vodstvo.....	14
3.2.1.4	Fauna a flóra	14
3.2.1.5	Přírodní chráněné oblasti.....	15
3.2.2	Společenské podmínky	17
3.2.2.1	Kulturně-historické atraktivity	17
3.2.2.2	Tradice a zvyky	18
3.3	Realizační předpoklady	20
3.3.1	Dopravní služby	21
3.3.1.1	Letecká doprava.....	21
3.3.1.2	Silniční doprava.....	22
3.3.1.3	Železniční doprava.....	22
3.3.2	Ubytovací a stravovací služby	23
4	Stručná charakteristika jednotlivých regionů a jejich zajímavých míst.....	24

4.1	Norte	24
4.2	Centro	25
4.3	Lisboa.....	26
4.4	Alentejo	26
4.6	Madeira	28
4.7	Azory	28
5	Současný stav cestovního ruchu v Portugalsku	30
6	Analýza nabídky zájezdů cestovních kanceláří a agentur do Portugalska	35
6.1	Vybrané cestovní kanceláře v Pardubickém kraji	35
6.1.1	Cestovní kancelář Autoturist	36
6.1.2	Cestovní kancelář FIRO-tour	38
6.1.3	Cestovní kancelář Čedok	39
6.1.4	Cestovní kancelář KO-Tour	40
6.1.5	Cestovní kancelář EXIM tours	41
6.1.6	Cestovní kancelář Fischer	41
6.1.7	Cestovní kancelář Redok Travel.....	43
6.1.8	Cestovní kancelář Poznání.....	43
6.1.9	Cestovní kancelář ČiLe	44
6.1.10	Cestovní kancelář Karavela	44
6.1.11	Shrnutí	45
7	Dotazníkové šetření	49
7.1	Vyhodnocení dotazníkového šetření.....	49
7.2	Shrnutí dotazníkového šetření	60
8	Závěr a doporučení	62
9	Seznam použitých zdrojů informací	65
10	Přílohy	72

1 Úvod

Cestovní ruch je neustále se rozvíjejícím fenoménem a už dávno není aktivitou, kterou si můžou dovolit jen ti nejbohatší. Spolu se zlepšováním životních podmínek lidí a zvětšujícími se možnostmi poměrně levně cestovat, cestovní ruch provozuje stále více jedinců. K rozvoji cestovního ruchu dochází v destinacích po celém světě včetně Portugalska, kterému se tato bakalářská práce věnuje.

Portugalsko je malá, ale velice zajímavá země, která je schopná jak zahraničním turistům, tak rezidentům nabídnout mnoho způsobů využití jejich volného času. Nachází se zde velké množství kulturně-historických a přírodních památek, které přitahují do Portugalska desítky milionů turistů ročně. Skutečnost, že portugalská kultura a jeho příroda je jedinečná, autorka poznala během svého pětiměsíčního studijního pobytu v této zemi, a to konkrétně v historickém studentském městě Coimbra. Přes to všechno jsou však krásy Portugalska pro mnoho Čechů stále neznámé. Tato bakalářská práce proto charakterizuje Portugalsko jako turistickou destinaci, která má mnoho předpokladů pro to, aby se stala oblíbenou destinací i pro české turisty a dostala se do jejich povědomí.

V první části práce jsou analyzovány předpoklady rozvoje cestovního ruchu v Portugalsku. Každý region v Portugalsku je něčím specifický, proto jsou jednotlivé regiony stručně charakterizovány a zároveň jsou zmíněny jejich turisticky nejatraktivnější místa. Na závěr teoretické části je zhodnocen současný stav cestovního ruchu v Portugalsku.

Jak již bylo zmíněno, Portugalsko je českými turisty často opomíjené. Cílem praktické části je proto zhodnocení vnímání Portugalska Čechy, konkrétně pak zjištění jejich povědomí o Portugalsku, jejich spokojenosti s infrastrukturou a vybavením země pro cestovní ruch, a také určení nejčastějších faktorů omezujících Čechy ve vycestování do Portugalska.

Tato práce má pomoci přimět Čechy k tomu, aby při vybírání své cílové destinace častěji uvažovali o zvolení právě Portugalska, proto je v praktické části analyzována a porovnána nabídka zájezdů cestovních kanceláří, která jim nastíní, jaké možnosti vycestovat do Portugalska s cestovními kancelářemi mají. V závěru jsou navržena doporučení pro rozšíření nabídky cestovních kanceláří.

2 Cíl práce, výzkumné otázky a metodika zpracování

2.1 Cíl práce a výzkumné otázky

Tato práce má za cíl představit Portugalsko jako turistickou destinaci, která je vhodná pro rozvoj cestovního ruchu. Na samém začátku jsou na základě dostupných dat popsány předpoklady rozvoje a současný stav cestovního ruchu v Portugalsku. Prvním cílem praktické části je analýza a porovnání nabídky zájezdů cestovních kancelářů do Portugalska. Dále je zhodnoceno vnímání Portugalska jako turistické destinace českými (potencionálními) turisty. Na základě tohoto cíle byly stanoveny výzkumné otázky, pomocí kterých bude zjištěno povědomí Čechů o Portugalsku, jejich spokojenost s infrastrukturou a vybavením Portugalska pro cestovní ruch a důvody, proč Češi nevolí Portugalsko jako svou cílovou destinaci.

2.1.1 Vymezení výzkumných otázek

Cílem praktické části této bakalářské práce je zhodnotit vnímání Portugalska jako turistické destinace českými (potencionálními) turisty. Na základě hlavního cíle jsou stanoveny 3 následující výzkumné otázky:

1. Jaké povědomí mají Češi o Portugalsku?
2. Jsou čeští turisté spokojeni s infrastrukturou a vybavením Portugalska pro cestovní ruch?
3. Jaké jsou nejčastější důvody Čechů pro nezvolení Portugalska jako cílové destinace?

2.2 Metodika zpracování

2.2.1 Vymezení území

Při charakteristice předpokladů a zejména současného stavu cestovního ruchu v Portugalsku dochází k vzájemnému porovnávání jednotlivých regionů Portugalska. Za účelem tohoto porovnávání je použito členění Portugalska podle pravidel Evropské unie na územní jednotky NUTS II, kterými jsou regiony: Norte, Centro, Lisboa, Alentejo,

Obrázek 1: Administrativní členění Portugalska

Zdroj: Eurostat (2016)

Algarve, Azory a Madeira.

2.2.2 Metodika zpracování teoretické části a přehled nejvíce využitých zdrojů

Úkolem teoretické části je charakterizovat předpoklady rozvoje a současný stav cestovního ruchu v Portugalsku. Veškeré informace uvedené v teoretické části jsou čerpány z dat obsažených v odborné literatuře a internetových zdrojích. Vybírány byly takové internetové zdroje, které byly schopny podat co nejaktuálnější a nejspolehlivější informace.

Současný stav cestovního ruchu byl analyzován pomocí statistických dat obsažených v publikacích *Statistical Yearbook of Portugal 2016* a *Portugal 2016*, které jsou každoročně publikovány na internetových stránkách Národního statistického úřadu (Instituto Nacional de Estatística - INE). V době psaní teoretické části této bakalářské práce byly právě tyto publikace nejaktuálnějším dostupným zdrojem statistických dat.

Teoretická východiska obecně vymezující předpoklady rozvoje cestovního ruchu, jejich dělení a vliv na rozvoj cestovního ruchu byla sepisována zejména na základě rešerše následujících prací:

- HRALA, Václav. *Geografie cestovního ruchu*. Vyd. 3. Praha: Oeconomica, 2005. ISBN 80-245-0858-3.
- RYGLOVÁ, Kateřina. *Cestovní ruch: soubor studijních materiálů*. Vyd. 3., rozš. Ostrava: Key Publishing, 2009. Management (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-028-6.
- RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ. *Cestovní ruch - podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-4039-3.

Poznatky potřebné k popsání předpokladů rozvoje cestovního ruchu v Portugalsku byly získány z následujících odborných prací:

- DUNLOP, Fiona. *Portugalsko*. Brno: Computer Press, c2007. Velký průvodce National Geographic (Computer Press). ISBN 978-80-251-1627-2.
- PODHORSKÝ, Marek. *Portugalsko: podrobné a přehledné informace o historii, kultuře, přírodě a turistickém zázemí Portugalska*. Praha: Freytag & Berndt, 2000. Průvodce na cesty (Freytag & Berndt). ISBN 80-86236-02-1.

- SYMINGTON, Martin. *Portugalsko*. Vyd. 4., (dopl.). Přeložil Lenka SVOBODOVÁ, přeložil Josef KOVAL. V Praze: Ikar, 2009. Společník cestovatele. ISBN 978-80-249-1174-8.

2.2.3 Metodika zpracování praktické části

Prvním úkolem praktické části je analýza a porovnání nabídek zájezdů cestovních kanceláří působících na území Pardubického kraje a zároveň nabízejících zájezdy do Portugalska. Pro porovnání nabídky cestovních kanceláří byla použita komparativní metoda a metoda deskripce. Pro vyhledávání takovýchto cestovních kanceláří byl použit internetový portál Katalog cestovních kanceláří a agentur (www.atlasck.cz). Vybráno a následně analyzováno a porovnáno bylo celkem 10 cestovních kanceláří, a to Autoturist, FIRO-tour, Čedok, KO-Tour, EXIM TOURS, Fischer, Redok Travel, CK Poznání, CK ČiLe a CK Karavela. Na závěr byly navrženy možnosti, jak by cestovní kanceláře mohly rozšířit svoji nabídku a tím tak uspokojit potřeby většího spektra potencionálních turistů.

Druhý oddíl praktické části je zaměřen na kvantitativní výzkum provedený formou dotazníkového šetření, pomocí něhož jsou zodpovězeny výše stanovené výzkumné otázky. Dotazník vytvořený na webové stránce docs.google.com byl respondentům rozeslán v elektronické podobě přes sociální sítě a e-mailem z důvodu anonymity a rychlosti získávání dat. Vzhledem ke stanoveným výzkumným otázkám bylo třeba získat odpovědi od respondentů, kteří již v Portugalsku byli, stejně tak jako od těch, kteří Portugalsko nikdy nenavštívili. Nakonec se podařilo získat celkem 164 odpovědí s tím, že přesně 82 odpovědí pocházelo od respondentů, kteří Portugalsko navštívili a 82 odpovědí od těch, kteří Portugalsko jako svou cílovou destinaci doposud nezvolili.

Teoretická část

Obsahem teoretické části jsou teoretická východiska, která jsou sepsána v závislosti na cíli práce a jednotlivé poznatky jsou za účelem co největší přehlednosti seřazeny do několika kapitol. Teoretická část je zakončena shrnutím, které ji stručně rekapituluje.

3 Předpoklady rozvoje cestovního ruchu v Portugalsku

Cestovní ruch je obvykle provozován v místech, kde jsou pro jeho rozvoj co nejlepší podmínky a předpoklady. Zpravidla se jedná o místa v pobřežních oblastech, v zajímavých městech nebo na horách. Hlavním obsahem teoretické části je analýza těchto předpokladů pro rozvoj cestovního ruchu v Portugalsku.

Za účelem správného členění předpokladů cestovního ruchu a definování určitých pojmů se při této analýze vychází z teoretických východisek odborných děl Ryglové (2009), Ryglové a kol. (2011) a Hraly (2005). V prvních dvou zdrojích jsou předpoklady rozvoje cestovního ruchu označovány jako faktory ovlivňující cestovní ruch, avšak ve všech dílech se autoři shodují na základním členění předpokladů rozvoje cestovního ruchu, a to na předpoklady selektivní, lokalizační a realizační.

Obecně jsou předpoklady rozvoje cestovního ruchu podle Zelenky a Páskové (2002, str. 231) definovány jako *„souhrn přírodních a antropogenních aspektů včetně jejich mnohoúrovňových vazeb, které vytvářejí předpoklady pro realizaci cestovního ruchu.“* Realizaci cestovního ruchu na určitém území tedy ovlivňují tři skupiny předpokladů, a to lokalizační, realizační a selektivní. Určité území musí být pro návštěvníky svým způsobem atraktivní, tj. musí mít vhodné lokalizační předpoklady pro zajištění atraktivity území. O vhodném využití lokalizačních předpokladů pak rozhodují realizační a selektivní podmínky.

Na základě předpokladů lze zhodnotit celkový potenciál cestovního ruchu v destinaci pomocí několika různých přístupů, které se v určitých bodech shodují, ale v jistých skutečnostech i rozcházejí. Hlavními autory zabývajícími se problematikou hodnocení potenciálu cestovního ruchu jsou např. P. Mariot, J. Bína, E. Kopšo nebo M. Novotná (Hrubešová, 2007).

V této bakalářské práci jsou analyzovány pouze předpoklady rozvoje cestovního ruchu z toho důvodu, že hodnocení potenciálu cestovního ruchu v Portugalsku by mohlo být komplikované pro větší rozlehlost zkoumaného území.

3.1 Selektivní předpoklady

Selektivní předpoklady podle Ryglové (2009, str. 26) „*stimulují vznik a rozvoj cestovního ruchu ve funkci poptávky a mohou být vymezeny také jako faktory povahy.*“ Podmiňují rozvoj cestovního ruchu ze subjektivního a objektivního hlediska. Subjektivní faktory jsou chápány jako psychologické pohnutky ovlivněné kulturní úrovní obyvatel či reklamou a mají vliv na rozhodování lidí o tom, zda se zapojí do cestovního ruchu, popř. jakou formu cestovního ruchu zvolí.

Objektivní faktory odráží obecný stav daného státu či dané společnosti. Podmiňují rozvoj cestovního ruchu prostřednictvím mírových podmínek, ale i dosaženou životní úroveň obyvatel. Patří do nich:

- politické faktory: mírové uspořádání či válečné konflikty zemí, vnitropolitická situace, politický systém,
- ekonomické předpoklady: směnitelnost měny, výše mezd, úroveň podpory podnikání v cestovním ruchu,
- demografické skutečnosti: např. počet obyvatel, ekonomická aktivita, délka života, urbanizace, mobilita,
- ekologické podmínky: kvalita přírody v oblasti, péče státu o životní prostředí, uplatňování zásad trvale udržitelného rozvoje,
- administrativní podmínky: např. celní a devizové předpisy, vízové a pasové podmínky, požadavky na očkování, minimální limity finančních prostředků,
- sociální vlivy: životní úroveň, životní styl, volný čas,
- materiálně-technické vlivy: např. rozvoj informačních a komunikačních technologií, rozvoj informačních a rezervačních systémů, úroveň infrastruktury služeb (Ryglová, 2009).

3.1.1 Politické a ekonomické faktory

Mírové uspořádání světa bez válečných konfliktů, stejně tak jako vnitropolitická situace a charakter politického systému ovlivňují rozvoj cestovního ruchu (Hrala, 2005).

Politický systém Portugalska je svou strukturou zastupitelská demokracie, poloprezidentská republika s jednokomorovým parlamentem čítajícím 230 poslanců. Hlavou státu je prezident volený každých 5 let dvoukolovým většinovým volebním systémem (Říchová, 2009). Platí, že pokud je politická situace ve státě stabilní, realizace cestovního ruchu bude značně intenzivnější. Zejména otevřená demokratická společnost, která je i v Portugalsku, nebrání rozvoji cestovního ruchu na rozdíl od totalitních systémů, které se vždy snaží o jeho regulaci (Hrala, 2005).

Od vstupu do Evropské unie v roce 1986 zažívá Portugalsko sociálně-ekonomický vzestup, který až na některé hospodářské potíže pokračuje dodnes. Členství v Evropské unii mělo klíčový význam především pro modernizaci země, ekonomický rozvoj a výstavbu dopravní infrastruktury. Portugalsko je rovněž zakládajícím členem eurozóny, tj. je uživatelem společné evropské měny euro (BusinessInfo.cz, 2017).

Portugalsko je ze všech zemí západní Evropy nejlevnější a celkově se v rámci Evropské unie řadí mezi státy, kde jsou nejnižší ceny. Ceny v Portugalsku jsou jen mírně vyšší než v České Republice, proto z tohoto hlediska by pro Čechy mohlo být Portugalsko velice atraktivní (cestovani.idnes.cz, 2018).

Tabulka 1: Orientační ceny potravin

Houska	0,14 €	Špagety	0,32 €
Toastový chléb	1,49 €	Salám 1 kilogram	19,99 €
Corn flakes	2,24 €	Olej 1 litr	1,12 €
Mléko	0,59 €	Hroznové víno	2,44 €
Máslo	1,49 €	Pomeranče	0,99 €
Jogurt ovocný	0,24 €	Pivo 6 x 0,33 litrů	2,14 €
Vejce 24 kusů	3,15 €	Stolní voda 1,5 litru	0,49 €
Kuře 1 kilogram	1,74 €	Cola 4 x 1,5 litru	4,59 €

Zdroj: upraveno podle cestovani.idnes.cz (2018)

Rozvoj cestovního ruchu ovlivňuje i podpora zahraničních investic a podnikání. Portugalsko patří mezi země s nejbezpečnějším investičním prostředím, nejvíce liberalizovanou politikou a podmínky pro zahraniční investory jsou vytvořeny v souladu s legislativou Evropské unie. V oblasti investic figuruje v Portugalsku vládní agentura AICEP, jejímž úkolem je podpora zahraničního obchodu. Malé a střední podnikání je pak podporováno agenturou IAPMEI spadající pod Ministerstvo hospodářství. V roce 1994 vznikla mezi Portugalskem a

Českou republikou bilaterální Dohoda o podpoře a vzájemné ochraně investic, která poskytuje českým investorům značnou právní ochranu (BusinessInfo.cz, 2017).

3.1.2 Bezpečnost

Ve věci bezpečnosti cestování do Portugalska Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (2018) uvádí, že *„bezpečnostní situace v Portugalsku je srovnatelná s jinými evropskými zeměmi. Ve velkých městech a v turistických oblastech je nutno dbát zvýšené opatrnosti před drobnými krádežemi a krádežemi v automobilech.“* Českým turistům na svých webových stránkách doporučuje:

- nespouštět z dohledu svá osobní zavazadla,
- nenechávat doklady a cenné věci v zaparkovaném vozidle,
- nevystavovat cenné předměty na veřejnosti,
- nenechávat bez dozoru plně naložené vozidlo,
- při cestování osobním vozem v městském provozu se v autě zamknout,
- nenosit pohromadě všechny doklady, pasy a větší hotovost nechat v hotelovém trezoru,
- nosit fotokopie dokladů totožnosti (občanského průkazu či pasu).

Institut pro hospodářství a mír (IEP) každoročně zveřejňuje žebříček nejmírumilovnějších zemí světa, který je výsledkem hodnocení 23 kategorií, jako např. míra kriminality, velikost armády a její výzbroj, vztahy se sousedními zeměmi, mírumilovnost demonstrací či účast na zahraničních konfliktech. Portugalsko se v tomto žebříčku pro rok 2017 umístilo na 3. místě ze všech zemí světa, což je pouze o 3 příčky výše než Česká republika, která se umístila na 6. místě (IEP, 2018).

Tabulka 2: Nejmírumilovnější země světa 2017

Pořadí	Země	Hodnocení
1.	Island	1,111
2.	Nový Zéland	1,241
3.	Portugalsko	1,258
4.	Rakousko	1,265
5.	Dánsko	1,337
6.	Česká Republika	1,36

Zdroj: IEP (2018)

V dnešní době je velmi aktuálním tématem terorismus a s ním spojené teroristické útoky, jejichž hrozba ovlivňuje cestovní ruch v mnoha zemích po celém světě. Institut pro hospodářství a mír (IEP) proto sestavuje žebříček zemí, na které má terorismus největší dopad. Bodové hodnocení 10 mají země s nejvyšším teroristickým dopadem, kdežto nulou jsou ohodnocené země s žádným teroristickým dopadem. Při hodnocení míry dopadu terorismu na danou zemi se bere v úvahu několik faktorů, kterými jsou:

- počet teroristických incidentů v daném roce,
- počet úmrtí v důsledku teroristických útoků v daném roce,
- počet zranění/úrazů v důsledku teroristických útoků v daném roce,
- přibližná výše poškození majetku teroristickými incidenty v daném roce.

Ačkoliv terorismus neměl v roce 2017 na Portugalsko absolutně žádný dopad, portugalská vláda vyhlásila 1. stupeň ohrožení terorismem. Zvýšená bezpečnostní opatření platí zejména v nejvíce turistických oblastech, jako je např. hlavní město Lisabon a při událostech, kde je soustředěno více lidí (DN, 2017).

Tabulka 3: Žebříček zemí s největším teroristickým dopadem

Pořadí	Země	Hodnocení
1.	Irák	10
2.	Afghánistán	9,441
3.	Nigérie	9,009
.....		
83.	Česká Republika	1,889
.....		
130.	Portugalsko	0

Zdroj: IEP (2017)

3.1.3 Demografické skutečnosti

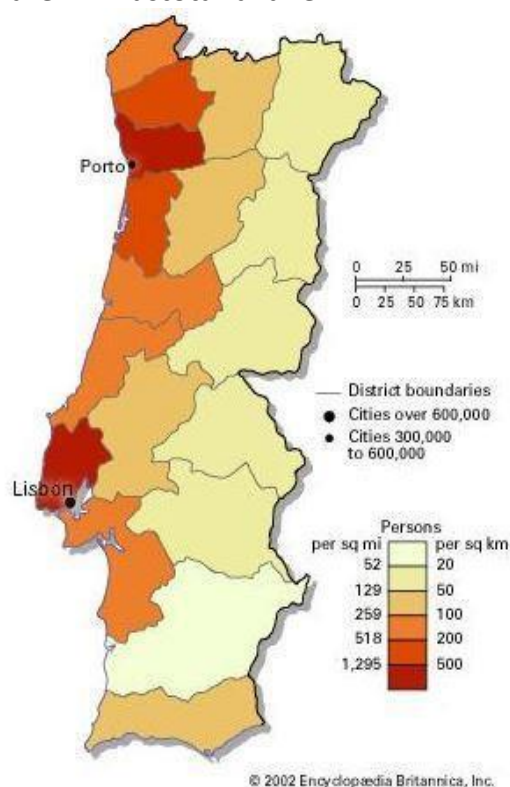
Počet obyvatel Portugalska je odhadován na více než 10,3 miliónů, má však tendenci klesat z důvodu nižší porodnosti a vyšší úmrtnosti (INE, 2017). Nárůst byl však zaznamenán v počtu obdržení platných povolení k pobytu cizinců, jež do Portugalska přicházejí, a to nejčastěji z Brazílie, Kapverdských ostrovů a Ukrajiny (INE, 2017).

Významným faktorem podílejícím se na rozvoji cestovního ruchu je urbanizace. Jedná se o proces přesunu lidí z venkova do větších měst a je spojen s růstem role města v životě společnosti, soustředováním a zintenzivněním

nezemědělské hospodářské činnosti. Zvyšující se urbanizace podmiňuje rozvoj služeb ve městech, a tím pádem i vznik specializovaných míst cestovního ruchu. Jakmile počet obyvatel soustředěných na jednom místě roste, tím větší potřebu mají obyvatelé svůj prostor opouštět a cestovat. Většinou se jedná o cesty krátkodobé, jež jsou právě pro místa s vysokou hustotou zalidnění typické (Hrala, 2009).

Proces urbanizace se týká i Portugalska, i když v o něco menší míře než v ostatních vysoce vyspělých zemích, jelikož velká část obyvatelstva stále žije na venkově. S rozlohou 91 836 km² a 10,3 miliónů obyvatel patří Portugalsko ke státům s nejmenší hustotou zalidnění. Největší aglomerací je hlavní město Lisabon, v jehož okolí žije kolem 2 miliónů obyvatel a druhé největší město Porto s počtem obyvatel okolo 1,5 miliónu (Dunlop, 2007).

Obrázek 2: Hustota zalidnění

Zdroj: Encyclopædia Britannica (2018)

3.1.4 Ekologické podmínky

Životní prostředí je „materiální, časově prostorový systém, jehož součástí tvoří složky (prvky) přírodního podsystemu (reliéf, půdy, klima, vodstvo, fauna a flóra) a složky (prvky) socio-ekonomického podsystemu (obyvatelstvo, sídla,

zemědělství, průmysl, služby).“ Tyto složky se v systému životního prostředí navzájem ovlivňují, fungují podle určitých zákonitostí a měly by být ve vzájemné rovnováze. Tato rovnováha je však stále více narušována, a to převážně společnostmi, která rozvíjí výrobu, spotřebu, svými aktivitami produkuje stále větší množství odpadů a znečišťuje atmosféru různými látkami.

Životní prostředí se znehodnocuje i vlivem rozrůstajícího se cestovního ruchu. Zejména masový cestovní ruch ohrožuje kvalitu přírody, a to v místech, kde se nadměrně soustřeďuje (Hrala, 2005).

Pro rok 2017 se Portugalsko zavázalo k Mezinárodnímu roku udržitelného cestovního ruchu 2017, jež byl vyhlášen rozhodnutím Valného shromáždění organizace OSN. V rámci tohoto závazku je podporována obnova historických budov na venkově a v přírodních oblastech a zajištění přínosu cestovního ruchu pro vytváření nových pracovních míst a pro hospodářský růst v Portugalsku. Dalším cílem je mimo jiné i zvýšit povědomí společnosti o sociálně-ekonomických dopadech cestovního ruchu (UNWTO, 2017).

Stále významnější formou cestovního ruchu se v Portugalsku stává ekoturismus, jehož snahou je podpořit rozvoj cestovního ruchu na venkově a pozastavit tak přílišné zastavování zejména pobřežních oblastí infrastrukturou spojenou s uspokojováním potřeb návštěvníků. V posledních letech proto také bylo několik pobřežních oblastí prohlášeno chráněnými krajinnými oblastmi (např. Esposende, Sintra-Cascais a jihovýchodní Alentejo) (Frommer's, 2018).

3.1.5 Administrativní podmínky

Do administrativních podmínek spadají např. zákony, celní a devizové předpisy, pasové a vízové podmínky či povinné očkování, denní minimální limity finančních prostředků. Tyto podmínky jsou obvykle stanoveny z bezpečnostních důvodů, avšak mohou také návštěvníky odrazovat či omezovat v realizaci cestovního ruchu (Ryglová a kol., 2011).

Pro návštěvníky Portugalska pocházejících z členských států Evropské unie, tedy i pro návštěvníky z České republiky, neexistují žádné limity pro hodnotu převáženého zboží a rovněž nejsou stanovena žádná omezení pro převoz hotovosti mezi členskými státy (MZV ČR, 2018).

Co se týče daňové legislativy, Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (2018) uvádí, že „*cestující platí sazbu DPH platnou v místě nákupu.*“ Při

dovozu tabáku a alkoholických nápojů pro svou potřebu nebo potřebu rodiny občan státu Evropské unie zaplatí příslušnou sazbu spotřební daně. Pokud cestující překročí níže uvedené limity stanovené portugalskou vládou, jedná se o dovoz komerční, za který se platí příslušná daň v Portugalsku (MZV ČR, 2018).

Tabulka 4: Množstevní limity zboží osvobozeného od cla nebo dodatečných daní

Alkoholické nápoje		Tabákové výrobky	
Lihové nápoje	10 litrů	Cigarety	800 kusů
Lihoviny s nižším obsahem alkoholu	20 litrů	Doutníčky (do 3 g/ks)	400 kusů
Víno	90 litrů	Doutníky	200 kusů
Pivo	110 litrů		

Zdroj: Upraveno podle MZV ČR (2018)

Občané České republiky se při vstupu do Portugalska musejí prokázat platným cestovním pasem nebo občanským průkazem a v případě, že se na území Portugalska zdržují více než 90 dní, mají povinnost se ohlásit na Cizinecké a pohraniční policii Portugalska (Serviço de Estrangeiros e Fronteiras, SEF) (MZV ČR, 2018).

3.2 Lokalizační předpoklady

Lokalizační předpoklady Portugalska jsou rozděleny do dvou částí, kterými jsou přírodní a společenské podmínky. Přírodní podmínky jsou do jisté míry stálé a neměnné, a to zejména v případě klimatu, hydrologických poměrů, reliéfu, fauny a flóry. Zahrnují také přírodní atraktivity, jako např. přírodní chráněné oblasti, které činí dané území pro cestovní ruch přitažlivější. Mezi společenskými podmínkami jsou nejvýznamnější kulturně-historické památky, jejichž využití pro cestovní ruch je dáno především jejich vzácností, historickou a uměleckou hodnotou. Mimo jiné se do společenských podmínek řadí také různé tradice, svátky, slavnosti a události (Hrál, 2005).

3.2.1 Přírodní podmínky

Portugalsko je nejzápadnějším státem Evropy a zabírá přibližně jednu pětinu Pyrenejského poloostrova. K portugalskému území patří i souostroví Madeira a Azory. Celková rozloha Portugalska včetně těchto souostroví činí 92 082 km². Hranice na severu a východě země je přibližně 1300 km dlouhá a odděluje Portugalsko od Španělska. Na jihu a západě je zhruba 848 km dlouhé pobřeží

omývané Atlantským oceánem, které je spíše členité a lemují ho písečné či oblázkové pláže a příkré skály (Podhorský, 2000).

3.2.1.1 Povrch

Celkový charakter a tvary povrchu mají značný význam pro využití cestovním ruchem. Existují oblasti, které nemají pro cestovní ruch téměř žádnou hodnotu. Jsou jimi celkově skalnatá, strmá a těžko přístupná místa či bažiny. Naopak nejatraktivnější pro cestovní ruch jsou pobřežní oblasti s písčitými plážemi, zajímavé skalní útvary nebo jeskyně. Turisticky atraktivní jsou rovněž horské oblasti, které lákají návštěvníky na téměř nedotčenou přírodu, turistiku, horolezectví či realizaci zimních sportů. Horské oblasti přitahují především obyvatelé vyspělejších zemí, kteří žijí převážně v nížinách (Hrala, 2005).

Povrch Portugalska je velice různorodý a tvoří ho roviny, horské masivy i hluboká údolí. Nejvyšší pohoří se rozkládají v okolí hranice se Španělskem a směrem k pobřeží se snižují. Nejvyšší horou na území Portugalska je Torre, nacházející se v pohoří Serra de Estrela a dosahující výšky 1991 metrů (Podhorský, 2000). Na území Portugalska se nachází velké množství přírodních chráněných oblastí, které jsou podrobněji popsány v kapitole 3.2.1.5. Tyto chráněné oblasti jsou ideální pro milovníky přírody a pěší turistiky. Západní a jižní pobřeží Portugalska lemuje velké množství písečných pláží vhodných pro koupání, ale nabízí také perfektní podmínky pro provozování vodních sportů, jako jsou surfing, windsurfing, vodní lyžování a rybaření (Podhorský, 2000).

3.2.1.2 Podnebí

Klimatické poměry jsou jednou z hlavních podmínek pro realizaci a rozmístění cestovního ruchu ve smyslu pozitivního působení jejich prvků na lidský organismus. Nejvýznamnější pro cestovní ruch jsou zpravidla oblasti nacházející se v mírném a subtropickém pásu, kde je většinou hojně rozvinutý masový cestovní ruch. Oblasti v ostatních podnebných pásích jsou z důvodu extrémně vysokých či nízkých teplot, nadměrné vlhkosti vzduchu či naopak nadměrnému suchu pro dlouhodobý a masový cestovní ruch nevhodné (Hrala, 2005).

Klima je v jednotlivých oblastech Portugalska různorodé a počasí se vlivem Atlantského oceánu dokáže rychle měnit. Při západním pobřeží obvykle vane ostrý vítr, naproti tomu na jižním pobřeží v regionu Algarve vane vítr mírnější. Podnebí

na severu je spíše mírné a vlhké, na jihu suché a subtropické. Průměrná teplota ve vnitrozemí je v létě asi o 5°C vyšší než na pobřeží (Podhorský, 2000). Mírné klima s celoročními dešti a silnými větry panuje na Azorských ostrovech (Symington, 2009). Na souostroví Madeira taktéž převažuje mírné klima a dešťové přeháňky jsou zde především v zimě. Sníh se objevuje zpravidla v zimě na vrcholcích pohoří Serra do Gerês a Serra de Estrela (Dunlop, 2007).

3.2.1.3 Vodstvo

Z vodstva v Portugalsku je turisticky nejpřitažlivější především Atlantský oceán a jeho pobřeží, kde se cestovní ruch koncentruje nejvíce. Na území Portugalska se nenachází příliš mnoho jezer, které by mohly plnit podobnou funkci jako oceán, za to je v něm velké množství přehradních nádrží, často v kombinaci s vodními elektrárnami (Podhorský, 2000).

Řeky hrají roli hlavně v uspokojování krátkodobých forem cestovního ruchu, zejména v zázemí městských aglomerací, kde je však častým problémem znečištění vody. Vodní toky mohou nabízet i jiné atraktivity, jako jsou kaňony a vodopády (Hrala, 2005). Většími portugalskými řekami jsou např. Minho, Douro, Tejo či Guadiana, všechny pramenící ve Španělsku a ústící do Atlantského oceánu. Na ústí řeky Tejo se rozkládá hlavní město Lisabon a na ústí řeky Douro leží druhé největší portugalské město Porto (Symington, 2009).

Podzemní vody, obzvláště minerální prameny vytvářejí podmínky pro bodovou koncentraci cestovního ruchu (Hrala, 2005). V Portugalsku jsou to především Azorské ostrovy, kde se díky sopečné aktivitě objevují vulkanická jezera, horké prameny a sirný dým vyvěrající ze země (Dunlop, 2007).

3.2.1.4 Fauna a flóra

Fauna a flóra v Portugalsku se mění podle celkového charakteru krajiny, počtu srážek a teplot. Vysoký úhrn srážek na severu vytváří ideální podmínky pro bujnou vegetaci, rostou zde bukové, dubové a kaštanové lesy, hojný je i oleandr, durman, vřesovec a pinie. V horských oblastech se vyskytují kamzíci, kozorožci, kozy, divoká prasata, draví ptáci a v národním parku Peneda-Gerês se nacházejí i divocí koně.

Ve vztahu k cestovnímu ruchu orientovanému na rybolov se zde významně prosazují ryby, které jsou loveny ve volné přírodě nebo ve vodních nádržích, kde

se pro tento účel úmyslně chovají. Ve střední a jižní části jsou pěstovány korkové duby a olivovníky, v nejjižnější části pak také banánovníky, pomerančovníky a cukrová třtina. Lesy pokrývají pouze 8 % rozlohy země a neustále jejich množství ubývá, kvůli těžbě dřeva pro papírenský průmysl a požárům vznikajícím hlavně kvůli neopatrnosti návštěvníků (Podhorský, 2000).

Obecně má zastoupení rostlin a živočichů relativně malý vliv na rozmístění cestovního ruchu. Obyvatelé z městských částí si často vybírají lesní porosty jako místo pro rekreaci a turistiku. Objektem zájmu cestovního ruchu pak mohou být i určité chráněné druhy rostlin a živočichů či lovná zvěř (Hrala, 2005).

3.2.1.5 Přírodní chráněné oblasti

V Portugalsku se nachází velké množství chráněných území, avšak pouze jeden národní park na severozápadě země, Peneda-Gerês. Tento park je součástí žulového pohoří, kde je naprosto běžné potkat divoké koně, kozy či divočáky (Dunlop, 2007). V tomto národním parku, stejně jako v přírodním parku Montesinho, se nachází mnoho malebných vesniček, ve kterých je zachován vesnický způsob života lidí (Visit Portugal, 2018).

Obrázek 3: Národní park Peneda-Gerês

Zdroj: vlastní archiv (2017)

Přírodní park Alvão nacházející se o něco jižněji je území, kde protékají řeky mezi skalami a útesy, a tím vznikají malebné vodopády, jako např. Fisgas de Ermelo. Na východní straně Portugalska teče řeka Douro tvořící hranici se Španělskem a přetvářející krajinu do hlubokých údolí a kaňonů. Podle této řeky je pojmenován přírodní park Douro Internacional, v němž se nacházejí hnízdiště dravců, jako je např. egyptský sup. Nedaleko Douro Internacional se rozkládá další

chráněná oblast Azibo Reservoir, která je rovněž velmi dobrým místem pro pozorování dravých ptáků (Visit Portugal, 2018).

V pobřežních oblastech stojí za zmínku přírodní park Litoral Norte a přírodní rezervace São Jacinto Dunes. Tyto dvě chráněné oblasti jsou domovem mnoha mořských ptáků a jsou výjimečné pro jejich rozsáhlé písčné duny. Největším chráněným územím je Serra de Estrela, kde se nachází nejvyšší bod pevninského Portugalska. Toto území nabízí mnoho možností sportovního vyžití, jako je cykloturistika, horolezectví, pěší turistika a kanoistika. Na území regionů Norte a Centro se nachází několik dalších přírodních rezervací a parků: Serra de Malcata, Serra do Açor, Tejo Internacional na východě a Paul de Arzila, Paul de Boquilobo Berlengas, Serras de Aire a Candeeiros na západě (Visit Portugal, 2018).

Při pobřeží v blízkosti Lisabonu se rozkládá přírodní park Sintra-Cascais, známý především pro paláce, na jehož území se jich nachází hned několik a přírodní park Arrábida, jehož kouzlem je zelená krajina v kontrastu s modrým mořem a bílými útesy. Směrem na jih se dále rozprostírají chráněné oblasti Arriba fóssil da Costa da Caparica, Tagus, Sado a Santo André a Sancha Lagoons (Visit Portugal, 2018).

Obrázek 4: Pena Palace, jeden z paláců v přírodním parku Sintra-Cascais

Zdroj: vlastní archiv (2017)

Region Alentejo se rovněž pyšní několika přírodními parky. Serra de São Mamede se vyznačuje tím, že jeho nadmořská výška a rostlinné a živočišné druhy nejsou pro oblast Alentejo velmi typické. Pobřežní pás táhnoucí se přes regiony Alentejo a Algarve je v rámci přírodního parku Sudoeste Alentejano e Costa Vincentina Natural Park jedno z nejzachovanějších pobřežních úseků v Evropě.

V regionu Algarve se dále nachází přírodní parky Vale do Guadiana, Castro Marim, Vila Real de Santo António Marschland a Ria Formosa (Visit Portugal, 2018).

Ostrov Madeira je ze dvou třetin pokryt přírodním parkem (Visit Portugal, 2018). Mimo jiné se zde nachází jediné místo přírodního charakteru, které je zapsané na Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO, a tím je Vavřínový les ležící na ostrově Madeira (UNESCO, 2018).

Azorské ostrovy se skládají z devíti ostrovů. Na každém z nich se rozprostírají chráněné oblasti s různým stupněm ochrany, což zaručuje zážitek z téměř nedotčené přírody (Visit Portugal, 2018).

3.2.2 Společenské podmínky

3.2.2.1 Kulturně-historické atraktivity

Portugalsko se pyšní rozsáhlými kulturně-historickými památkami, jejichž různorodost je způsobena vlivy několika civilizací, které se na území Portugalska vystřídaly. Jedním z pozůstatků římského Portugalska je chrám v Évoře a dochovalo se i velké množství akvaduktů z této doby (Symington, 2009). Portugalská kultura je rovněž ovlivněna arabskou kulturou, která do něj pronikla spolu s přistěhovalci z nedaleké Afriky. Zejména v Algarve se nachází řada historických památek s arabskými prvky (Podhorský, 2000). Z období středověké gotiky se dochovalo opatství Batalha (Symington, 2009). Ve větších městech se nachází velké množství památek z období renesance, baroka a klasicismu.

Výrazným doplňkem portugalských staveb jsou tzv. *Azulejos*, malované keramické dlaždice, kterými jsou obkládány stěny, podlahy a dokonce i stropy (Symington, 2009).

Obrázek 5: Ukázka Azulejos, které zdobí interiér vlakového nádraží v Portu

Zdroj: vlastní archiv (2017)

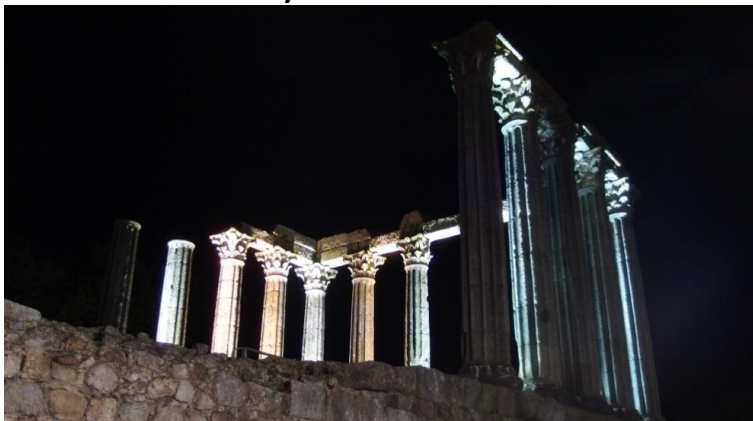
Památky UNESCO

Ze všech kulturně-historických památek na území Portugalska je 14 zapsaných na Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO:

- Vinařská oblast Alto Douro (2001),
- Centrální oblast města Angra do Heroísmo na Azorech (1983),
- Klášter Řádu Kristova v Tomaru (1983),
- Kulturní krajiny Sintry (1995),
- Město Elvas a jeho opevnění (2012),
- Historické centrum Évory (1986),
- Historické centrum Guimarães (2001),
- Historické centrum Porta (1996),
- Vinařská kulturní krajina na ostrově Pico (2004),
- Klášter Alcobaça (1989),
- Klášter Batalha (1983),
- Klášter jeronimitů a Belémská věž v Lisabonu (1983),
- Skalní malby v údolí Côa a Siega Verde (1998, 2010),
- Univerzita v Coimbre – Alta a Sofia (2013).

(UNESCO, 2018)

Obrázek 6: Pozůstatky římského chrámu v Évoře

Zdroj: vlastní archiv (2017)

3.2.2.2 Tradice a zvyky

Portugalsko je výrazně katolickou zemí, ve které se téměř 95 % Portugalců hlásí k římskokatolické církvi. Většina místních svátků má proto náboženský původ a pojí se s různými slavnostmi a poutěmi, které přispívají k rozvoji cestovního ruchu. Ve městě Fátima se dvakrát ročně shromažďuje až 100 tis.

poutníků. Náboženské slavnosti a poutě měly již v minulosti masový charakter, který se pomocí moderní dopravy začal ještě více rozšiřovat. Takové slavnosti jsou typické hlavně pro organizovaný cestovní ruch. V průběhu velikonočního týdne se koná procesí s pochodněmi ve městě Braga nebo ve druhé polovině srpna velký náboženský festival ve městě Viana do Castelo. Na masopustní úterý se tradičně pořádají velkolepé karnevaly (Podhorský, 2000). V oblasti Algarve se zvyky a tradice vlivem zahraničních turistů téměř vytratily (Dunlop, 2007).

Tabulka 5: Státní svátky v Portugalsku

Státní svátek	Datum	Státní svátek	Datum
Nový rok	1. leden	Nanebevzetí P. Marie	15. srpen
Velký pátek	Pohyblivý	Vyhlášení republiky	5. říjen
Den svobody	25. duben	Všech svatých	1. listopad
Svátek práce	1. květen	Obnovení nezávislosti	1. prosinec
Den Portugalska	10. červen	Neposkvrněné početí P. Marie	8. prosinec
Boží tělo	Pohyblivý	Vánoce	25. prosinec

Zdroj: upraveno podle Symington (2009)

Hudba

Za národní hudbu v Portugalsku je považováno portugalské blues *fado*. Podle Symingtona, M. (2009, str. 64) je fado „*hudba, která čerpá z pojmu saudade, s významem touha po něčem, co bylo ztraceno i co nebylo nikdy dosaženo, proto má možná takovou emocionální sílu.*“

Fado doslova znamená „osud“. Jde o melancholické tóny, které se zrodily v Lisabonu na počátku 19. století a pocházejí především z nižších vrstev společnosti. Město Coimbra si vytvořilo vlastní, odlišný styl fada, který je specifický především tím, že má o něco vyspělejší texty, zpívají ho pouze muži a díky coimberské kytarě zní o něco melodičtěji a vážněji (Dunlop, 2007).

Gastronomie a portugalské víno

Součástí portugalské kultury je také gastronomie. Za národní jídlo je tu považována solená treska *bacalhau*, kterou Portugalci dokážou připravit hned na několik stovek způsobů. Nejtypičtější polévkou je *sopa de pedra* („kamenná polévka“) uvařená z fazolí, klobásy a zeleniny. Dalším oblíbeným pokrmem je dušená *feijoada*, typická pro svoji výraznou chuť, obsahující maso, slaninu, fazole a zeleninu (Dunlop, 2007).

Velkou tradici tu má víno, a to především slavné portské, ale i jiná stolní vína. Každá z vinařských oblastí se specializuje na určitou odrůdu. Pro vinařskou oblast Douro je typické právě portské víno. Po Douro je druhou největší vinařskou oblastí Ribatejo, kde je produkováno především *Vinho Regional*. Jižně od Lisabonu se nachází oblast Setúbal, která je známá pro svá sladká vína *Moscatel de Setúbal*. Dalšími vinařskými oblastmi jsou Alentejo, Minho, Estremadura či Dão (Symington, 2009).

Golf

V Portugalsku se nachází přes 80 golfových hřišť nejvíce soustředěných v oblasti Algarve a Lisabon, která nabízejí skvělé podmínky pro vyznavače tohoto sportu. Hřiště jsou většinou umístěna v lokalitách s krásnými výhledy do krajiny a výjimkou nejsou ani hřiště vybudovaná v pobřežních oblastech s výhledem na skalní útesy a moře. Velkou výhodou je, že díky příznivému klimatu je možné hrát golf v Portugalsku po celý rok. Není proto divu, že v letech 2014-2017 bylo Portugalsko vyhlášeno Nejlepší golfovou destinací na světě (Visit Portugal, 2017).

Býčí zápasy

Organizování býčích zápasů je v Portugalsku, stejně jako ve Španělsku, velkou tradicí. Portugalské býčí zápasy tzv. *touradas* jsou na rozdíl od těch španělských velmi neokázalé. Býci mají vždy zakryté rohy a nebývají v závěru usmrceni. Zápasy se zpravidla konají buď v oblasti Ribatejo, kde je soustředěn chov bojových býků nebo v Algarve, kde jsou však zápasy organizované především za účelem pobavení turistů (Dunlop, 2007).

Fotbal

Největší vášní portugalského národa je fotbal. V roce 2004 hostilo Portugalsko fotbalové Mistrovství Evropy, které se stalo největší sportovní událostí Portugalska všech dob a dokázalo přilákat obrovské množství zájemců. Nejznámější portugalská mužstva jsou lisabonská Benfica a Sporting, portské FC Porto a Boavista (Dunlop, 2007).

3.3 Realizační předpoklady

Realizační předpoklady umožňují danou oblast dosáhnout prostřednictvím dopravy a využít prostřednictvím infrastruktury služeb. Aby byl potenciál určitého území využit, nabídka služeb musí být dostatečně velká, rozmanitá a musí mít

dostatečnou kapacitu a kvalitu. Úroveň realizačních předpokladů je hodnocena pomocí několika ukazatelů – počet a skladba návštěvníků v určité oblasti, počet a kvalita ubytovacích a stravovacích zařízení, počet lůžek, počet dní strávených v ubytovacích zařízeních, velikost přepravních kapacit a jejich kvalita nebo počet míst u stolu (Ryglová a kol., 2011).

3.3.1 Dopravní služby

Hrala (2015, str. 20) ve své publikaci uvádí, že *„doprava patří mezi základní podmínky realizace; zajišťuje styk mezi výchozím místem účastníka a navštěvovanou oblastí (místem) a rozhoduje o využívání prostoru cestovním ruchem, vůči kterému vystupuje jako základní služba.“* Dále uvádí, že význam dopravy roste spolu s rozvojem poptávky po cestovním ruchu. V současnosti je spolurozhodujícím předpokladem pro rozvoj a realizaci cestovního ruchu její modernizace, jelikož umožňuje snižovat náklady na přepravu a zapojovat i vzdálenější oblasti.

3.3.1.1 Letecká doprava

Letecká doprava je využívána zejména návštěvníky cestujícími na velkou vzdálenost a uplatňuje se především při cestování v rámci mezinárodního cestovního ruchu (Hrala, 2005). Portugalsko disponuje pěti hlavními mezinárodními letišti:

- Lisabon – Portela Airport,
- Porto - Dr. Francisco Sá Carneiro Airport,
- Faro - Faro Airport,
- Funchal, Madeira – Funchal Airport,
- Ponta Delgada, Azores - João Paulo II Airport.

(Visit Portugal, 2018)

Podle portálu Skyscanner (2002-2018) jsou z České republiky provozovány přímé lety na letiště v Lisabonu, Portu, Faru a na Madeiře. Nejvýznamnější portugalská letecká společnost je TAP Portugal, zajišťující lety do více než 75 mezinárodních destinací včetně České republiky a rovněž provozuje domácí lety mezi letišti v Lisabonu, Portu, ve Faru, na Azorech a na Madeiře, a také lety mezi ostrovem Madeira a Porto Santo. Letecká společnost SATA zajišťuje lety mezi jednotlivými Azorskými ostrovy a lety z Azor na Madeiru či na portugalskou pevninu. Menší portugalskou leteckou společností je Aerovip, provozující lety mezi

Funchalem a Porto Santem a také lety na pevnině mezi městy Bragança, Vila Real, Viseu, Cascais a Portimão (Visit Portugal, 2018). Spojení mezi hlavními portugalskými letišti a mnoha evropskými destinacemi provozuje také nízkonákladová letecká společnost Ryanair. Prostřednictvím prodeje levných letenek podporuje stále oblíbenější tzv. *eurovíkendy* (Ryanair, 2018).

3.3.1.2 Silniční doprava

Silniční doprava je vedoucím odvětvím v objemu přepravovaných účastníků ve vnitrostátním i mezinárodním měřítku a je využívána hlavně v domácím cestovním ruchu či víkendové rekreaci. Tento typ dopravy je však spojen s negativními dopady jak na kvalitu životního prostředí, tak na kvalitu pobytu, jelikož přispívá často k neúnosné koncentraci lidí do atraktivních oblastí (Hrala, 2005).

Portugalsko má velmi dobré podmínky pro návštěvníky, kteří se rozhodnou cestovat po jeho území automobilní či autobusovou dopravou. Území Portugalska je propojeno hustou silniční sítí složenou z dálnic, hlavních dálkových tras, doplňkových dálkových tras, hlavních (národních) silnic a sekundárních (městských) silnic. Portugalské dálnice jsou zpoplatněny a je možné platby provádět hotově i platební kartou. Některé dálnice používají výhradně elektronický mýtný systém (Visit Portugal, 2018). Vypůjčení automobilu je možné na každém letišti, na mezinárodních železničních stanicích či v turistických centrech (Podhorský, 2000).

Území Portugalska lze celkem snadno procestovat i autobusem, protože síť autobusových linek v Portugalsku je poměrně hustá. Pravidelné autobusové linky mezi většími městy jsou provozovány společností Rede Expressos. Do Portugalska se lze autobusem dostat i z několika zahraničních měst (Madrid, Paříž aj.) společnostmi Eurolines či Intercentro (Visit Portugal, 2018).

3.3.1.3 Železniční doprava

Železniční doprava může být využívána jak na kratší, tak na delší vzdálenosti. Národní portugalská železniční společnost CP - Comboios de Portugal zajišťuje rozsáhlou železniční síť regionálních, meziregionálních a příměstských vlaků pokrývajících celou portugalskou pevninu a také nabízí mezinárodní vlakové spojení do Vigo, Madridu a Paříže (Visit Portugal, 2018).

3.3.2 Ubytovací a stravovací služby

Podle Hraly (2005) ubytovací a stravovací zařízení „*tvoří podstatnou část materiální základny zabezpečující realizaci cestovního ruchu. Jejich rozsah i úroveň limitují využití přírodních možností a kulturně historických či jiných atraktivit konkrétních oblastí (středisek) a intenzitu jejich zapojení do vnitrostátního či mezinárodního cestovního ruchu.*“ Dále zmiňuje, že kapacita takovýchto zařízení ovlivňuje koncentraci i rozmístění cestovního ruchu v oblasti.

Hotely v Portugalsku jsou odstupňovány od jednohvězdičkových až po pěťohvězdičkové, cena je pak většinou přímo úměrná úrovni vybavení a kvalitě služeb (Podhorský, 2000). Cena ubytování se rovněž vyvíjí podle sezóny: vyšší ceny platí od dubna do září a naopak od listopadu do února klesají (Dunlop, 2007).

Vysoce komfortní jsou hostince ve státním vlastnictví, tzv. *pousadas*. Jedná se o upravené kláštery a hrady nebo moderní hotely ve výjimečných místech (Dunlop, 2007). Mimo jiné se v zemi nachází velké množství malých hotýlků (*estalagem*), penzionů (*pensão*), apartmánů, vil a několik desítek kempů (Podhorský, 2000).

Restaurací je ve všech oblastech Portugalska bezpočet a podle Dunlop, F. (2007) se rozlišují na hospody s jednodušším menu (*tasca* nebo *cervejaria*), kvalitnější restaurace se širší nabídkou jídel (*restaurante*), restaurace specializované na ryby a plody moře (*marisqueira*) nebo restaurace specializované na pečené maso na rožni a grilu (*churrasqueira*). Ceny v portugalských restauracích jsou ve srovnání s jinými západoevropskými zeměmi velmi rozumné. Spropitné je většinou již v ceně a činí kolem 5 %.

4 Stručná charakteristika jednotlivých regionů a jejich zajímavých míst

V této kapitole jsou popsány jednotlivé oblasti Portugalska, kterými jsou regiony Norte, Centro, Lisboa, Alentejo, Algarve, Madeira a Azory. Každý z těchto regionů je něčím specifický a může se pyšnit jak přírodními, tak kulturně-historickými atraktivitami. Nejpritažlivější místa a oblasti jsou v této kapitole zmíněny a některé z nich i stručně představeny.

4.1 Norte

Krajina severní části Portugalska si stále zachovává svůj venkovský ráz a není příliš dotčena průmyslovým rozvojem, přesto se tu nachází mnoho zajímavých historických měst s kulturními památkami, ale i malebná údolí vhodná pro pěší turistiku či jiné sporty (Symington, 2009).

Tok řeky Douro lemuje jižní hranici regionu Norte a oblast v jejím okolí je zdrojem výnosného průmyslu výroby portského vína. Na této řece leží druhé největší portugalské město Porto (Dunlop, 2007). Centrum tohoto města je zapsáno na Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO a v roce 2001 se Porto stalo evropským městem kultury. Vysoko nad tímto městem ční impozantní katedrála Sé, v jejímž okolí se nachází mnoho historických památníků, renesanční kostel Santa Clara nebo železniční nádraží São Bento z přelomu 19. a 20. století (Symington, 2009).

Zhruba 50 km od Porta se nachází středověké městečko Guimarães známé jako kolébka portugalského národa. Je lákavé především pro svůj historický význam a centrum, které je zapsané na Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO (Dunlop, 2007). První týden v srpnu se v tomto městě koná festival s názvem Festas Gualterianas, který předvádí umění a kostýmy ze středověkého života (Symington, 2009).

Množství kostelů a především mohutná katedrála proslavila jinak průmyslové město Braga. Dále na sever při ústí řeky Limy se rozkládá krásné městečko Viana do Castelo. Blíže u východních hranic se Španělskem se nachází nejchudší portugalská provincie Trás-os-Montes, jejímž centrem je malebné, ale svojí polohou trochu izolované městečko Bragança. Mimo jiné se v regionu Norte nachází jediný portugalský národní park Peneda-Gerês (Dunlop, 2007).

4.2 Centro

Střední část Portugalska se vyznačuje jak hornatou krajinou s vesničkami postavenými z žuly a břidlice, tak pobřežím, které lemují kosmopolitní pláže a rybářské vesničky. Tento region je rovněž bohatý na místa, která jsou zahrnuta na Seznamu památek UNESCO. Jsou jimi například katedrála Alcobaça a nedokončený komplex kláštera ze 14. století Batalha, Klášter Řádu Kristova v Tomaru a univerzita v Coimbre (Visit Portugal, 2018).

V regionu Centro se rozkládá nejvyšší portugalský horský hřeben a zároveň chráněný přírodní park Serra de Estrela. Tento horský masiv nabízí mnoho stezek pro pěší turistiku či pomalé projížďky na kolech. V zimním období zasněžené vrcholky kopců tohoto pohoří vybízí hlavně k lyžování (Dunlop, 2007).

Na pobřeží se nachází několik významných surfařských oblastí, kam se sjíždějí surfaři z celého světa, a to zejména do měst Peniche a Nazaré (Visit Portugal, 2018). Peniche je malé městečko, které je částečně obklopeno hradbami z 16. století a proslulé pevností užívanou jako vězení za Salazarova režimu. (Symington, 2009). Bývalé rybářské městečko Nazaré je v současnosti známé především pro své vlny a surfování. Vlny tam dosahující výšky až 30 metrů díky největšímu 170 kilometrů dlouhému a 5000 metrů hlubokému mořskému kaňonu (Visit Portugal, 2018).

Mezi turisticky oblíbená města v centrální části Portugalska patří Óbidos, Aveiro, Coimbra, Viseu, Guarda a Castelo Branco (Visit Portugal, 2018). Óbidos je městečko obklopené hradbami, poseté bílými domky s červenými střechami, šesti kostely a protkané úzkými uličkami. Patří mezi tzv. svatební města, což znamená, že jej portugalscí králové věnovali svým manželkám jako svatební dar.

Portugalskými Benátkami je přezdívané město Aveiro, a to kvůli jeho četným kanálům, v nichž se turisté mohou projíždět na pestrobarevných lodkách. Nedaleko tohoto města se nachází nejvyšší portugalský maják, který dosahuje výšky 61 metrů a pláž Costa Nova charakteristická rybářskými domky na kůlech.

Studentské město Coimbra je známé pro svou historickou univerzitu, jejíž počátky sahají až do 13. století, není proto divu, že obyvatelstvo města je z velké části tvořeno studenty, kteří tam vytvářejí živou atmosféru. Univerzita se tyčí ve středu starého města nad řekou Mondego. Součástí historické budovy univerzity je barokní věž s hodinami či knihovna obsahující až na 40 tisíc vzácných knih, 3 tisíce

středověkých rukopisů a 200 prvotisků. Ve staré části města se nachází také katedrála Sé Velha z 12. století (Podhorský, 2000).

4.3 Lisboa

Při ústí řeky Tejo leží hlavní město Portugalska, Lisabon. Řeka Tejo rozděluje Lisabon na dvě části, přes které se rozprostírají dva mosty: Ponte 25 de Abril a 16 km Ponte Vasco da Gama. V tomto městě se nachází mnoho kulturních památek, které však pocházejí převážně z 18. Století, a to kvůli ničivé síle zemětřesení, jež zasáhlo město v roce 1755 a srovnalo ho se zemí. Přežila však nejvýznamnější lisabonská památka, kterou je klášter sv. Jeronýma. Středem zájmu turistů je především Baixa, Chiado, Bairro Alto, Alfama a Belém.

Čtvrť Baixa spojuje dvě velká náměstí: Praça dom Pedro IV. známé spíše jako Rossio a Praça do Comercio (Dunlop, 2007). Zajímavostí Baixy je 45 metrů vysoký výtah Elevador de Santa Justa postavený žákem Alexandra Gustava Eiffela (Symington, 2009).

Alfamě, nejstarší čtvrti Lisabonu, dominuje hrad Castelo de São Jorge z jehož hradeb se nabízí nádherný výhled na části města Chiado a Bairro Alto. Chiado je spíše menší městský obvod napojující se na Bairro Alto a nabízející především kulturní vyžití, jako např. divadlo Teatro da Trindade, muzeum umění Museu de Chiado, různé galerie, archeologické muzeum Museu Arqueológico do Carmo atd. (Dunlop, 2007).

Ve čtvrti Belém se nachází významné památky – klášter sv. Jeronýma a Torre de Belém. Obě dvě pamětihodnosti jsou postavené v manuelském slohu na příkaz Manuela I., který se roku 1495 dostal k moci.

Součástí regionu Lisboa je i město Sintra, rozprostírající se na svazcích žulového hřebene. Hrady Palácio Nacional de Sintra a Palácio da Pena bývala oblíbená letní sídla portugalských králů. Pro svoje výjimečné pamětihodnosti bylo město Sintra právem zapsáno na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO (Symington, 2009).

4.4 Alentejo

V tomto regionu je stále mnoho neobjevených míst, která jsou téměř nedotčená turismem. Oblast Alentejo působí velmi venkovským dojmem. Paradoxem u této oblasti je, že zabírá třetinu celé rozlohy Portugalska, ale žije tu

pouze jedna desetina veškerého obyvatelstva. Nejzajímavější jsou okresní města Évora, Portalegre a Beja (Symington, 2009).

Évora je největším městem Alentejo, jehož počátky sahají až do římských dob, ze kterých se zachovala asi nejdůležitější památka ve městě – Dianin chrám. Dianin chrám je rovněž nejzachovalejší památkou v Portugalsku stojící na nejvyšším bodě Évory, z něhož je pěkný výhled na kostel São João Evangelista či kostel São Francisco (Podhorský, 2000).

Portalegre je městečko položené vysoko nad alentejskou vysočinou, kterému dominuje mohutná renesanční katedrála s 90 barokními obrazy uvnitř. Město Beja bývalo významným centrem římské provincie Lusitania a disponuje několika zajímavými památkami, jako např. klášterem Nossa Senhora da Conceicao, vizigótským kostelíkem Santa Maria či obranou věží Torre de Menagem (Symington, 2000).

4.5 Algarve

Region Algarve se pyšní velkým množstvím nádherných pláží, kam míří více než polovina všech návštěvníků Portugalska. Zhruba uprostřed jižního pobřeží leží město Faro, kde se nachází mezinárodní letiště. Na východ od Fara se nenachází příliš turisticky atraktivní místa, proto se turisté soustředí především na oblast západně od Fara (Dunlop, 2007).

Nejoblíbenějšími letovisky pro organizovanou turistiku je Albufeira a Portimão. Tyto destinace jsou převážně přizpůsobeny turistům. Pláže obklopují moderní zástavby a obchůdky s nevkusnými suvenýry (Dunlop, 2007).

Oblast Lagos nabízí půvabné pláže s několika zajímavými jeskyněmi a odlehlými zátokami. Za zmínku stojí široká pláž Meia Praia nebo pláž směrem na jih Praia de Dona Ana. Nachází se tu i několik kulturních památek, jako např. pevnost ze 17. století Forte da Ponta da Bandeira nebo kostel Santo António

Město Sagres je známé především pro mořeplaveckou školu, kterou zde založil Jindřich Mořeplavec. Pláž Praia do Martinhal v oblasti Sagrese je oblíbeným místem pro příznivce surfingu a windsurfingu. Západním směrem leží mys Cabo de São Vicente s pevností Beliche, odkud návštěvníci rádi pozorují západ slunce (Dunlop, 2007).

Směrem do vnitrozemí se rozkládá městečko Loulé, jehož dominantou je maurský hrad z 12. století. Každou sobotu přiláká davy lidí na místní trh, kde se prodávají jak potraviny, tak řemeslné výrobky (Podhorský, 2000).

4.6 Madeira

Jedním z nejúžasnějších míst v Portugalsku je souostroví sopečného původu Madeira zahrnující ostrovy: Porto Santo, Ilhas Desertas, Ilhas Selvagens a konečně největší z nich, ostrov Madeira.

Ostrov Madeira je díky teplému, subtropickému podnebí oblíbenou turistickou destinací v průběhu celého roku. Chráněná přírodní rezervace zaujímá dvě třetiny ostrova. Jejím hlavním městem je Funchal, který se stal významným přístavem přijímajícím i zaoceánské lodě. Na ostrově Madeira se produkuje víno jedinečné chuti především díky dlouhé době zrání.

Hlavním zdrojem příjmů Madeiry jsou výdělky z turismu. Nabízí mnoho tras pro pěší turistiku, různé možnosti sportovního vyžití, jako např. hloubkové potápění, slaňování či canyoning (Dunlop, 2007).

4.7 Azory

Azorské ostrovy nemají velmi rozvinutou infrastrukturu pro cestovní ruch ani velmi mnoho pláží, a proto stále uniká masovému cestovnímu ruchu. Jednotlivé ostrovy jsou děleny do 3 hlavních skupin. Na východě leží ostrov Santa Maria a největší ostrov São Miguel, na němž se nachází správní středisko Azor, Ponta Delgada. Centrální skupina je složena z ostrovů Terceira, São Jorge, Graciosa, Pico a Faial a západní skupinu tvoří ostrovy Flores a Corvo (Dunlop, 2007).

Azorské ostrovy jsou jedinečné tím, že jsou jediným místem v Evropě, kde se nachází čajové plantáže. Čaj se zde pěstuje v nadmořské výšce okolo 150 metrů nad mořem, což ho rovněž dělá místem, kde jsou nejnižší položené čajové plantáže na světě (Votavová, 2015).

Největší a nejlidnatější ze všech ostrovů je São Miguel, také přezdívaný jako *Ilha verde*, tj. zelený ostrov. V jeho západní části se nachází obrovský sopečný kráter Caldeira das Sete Cidades s obvodem měřícím až 12 kilometrů. Na východě ostrova vzniklo sopečnou činností jezero Lagoa do Fogo a ve středisku Furnas lze pozorovat kouřící gejzíry s horkými bublajícími vřídly Caldeiras das Furnas, které jsou zdrojem léčivého bahna a minerální vody s léčivými účinky. Díky horké

sopečné půdě na břehu jezera Lagoa das Furnas lze připravit tzv. *cozido*, maso dušené v hrncích pod zemí (Dunlop, 2007).

5 Současný stav cestovního ruchu v Portugalsku

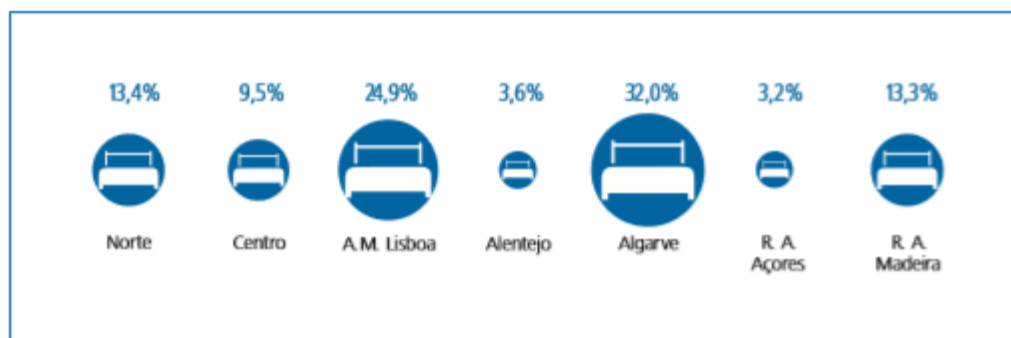
Portugalsko patří mezi nejoblíbenější evropské destinace, což dokazují udělená ocenění World Travel Awards za rok 2017, kde Portugalsko bylo vyhlášeno jako Přední evropská a následně Přední světová destinace cestovního ruchu (Visit Portugal, 2017).

Cestovní ruch je důležitým ekonomickým sektorem portugalského hospodářství a jeho význam stále roste. Výrazně se podílí jak na tvorbě pracovních míst, tak na tvorbě hrubého domácího produktu. Podle INE (2017) v roce 2016 zaměstnával cestovní ruch zhruba 371,5 tisíc obyvatel, tj. tvořil 8,1 % celkové zaměstnanosti, což bylo o přibližně 5 % procent více než v roce 2015. Podíl cestovním ruchem na tvorbě hrubého domácího produktu v roce 2016 byl 6,4 %. Na obě výše uvedené hodnoty má vliv pouze odvětví průmyslu cestovního ruchu, jež přímo zabezpečuje služby a zboží pro účastníky cestovního ruchu. Na tvorbě zaměstnanosti a hrubého domácího produktu se podílí i jiná odvětví ekonomiky, jejichž přínos je vyvolán cestovním ruchem. Pokud se zváží i ty, cestovní ruch tvoří 19,6 % celkové zaměstnanosti a 16,6 % celkového hrubého domácího produktu.

Ve srovnání s rokem 2015 poptávka po turismu v roce 2016 celkově vzrostla ve všech portugalských regionech. Největší vzrůst byl zaznamenán na souostroví Azory (+28.5 %), v regionu Norte (+13.1 %) a v autonomní oblasti Madeira (+12.8 %). Hlavní cílovou destinací je stále Algarve, následováno metropolitní oblastí Lisabon.

K červenci 2016 bylo zaregistrováno 4 805 aktivních ubytovacích zařízení s kapacitou 380,8 tisíce lůžky. Tato turistická ubytovací zařízení zaznamenala 21,3 milionů hostů a 59,4 milionů přenocování. Oproti roku 2015 tyto výsledky vykazují zvýšení jak počtu hostů (+10,9 %), tak počtu přenocování (+9,1 %). Největší podíl ubytovacích zařízení se nachází v regionu Algarve a v Lisabonu a jsou zároveň i nejnavštěvovanějšími destinacemi v Portugalsku (INE, 2017).

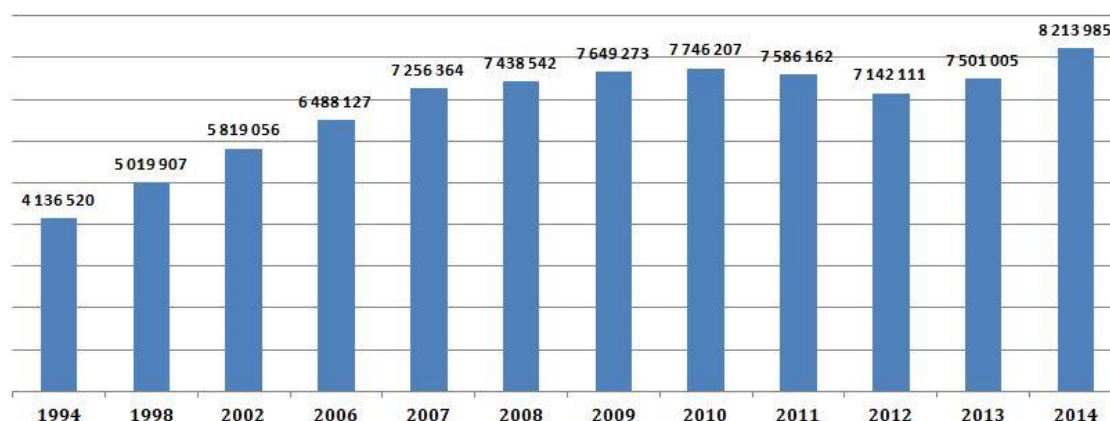
Graf 1: Podíl turistických ubytovacích zařízení v jednotlivých regionech

Zdroj: INE (2017)

Na webových stránkách Ministerstva pro místní rozvoj ČR (2015) je na základě posledních dostupných údajů Eurostatu zveřejněna statistika počtu příjezdů českých rezidentů do hromadných ubytovacích zařízení v Portugalsku. Data jsou dostupná pouze do roku 2014, ale na grafu č. 3 lze z dlouhodobého hlediska zaznamenat nárůst, který se do roku 2010 postupně zvyšoval. V roce 2011 došlo k poklesu, který se následující rok ještě více prohloubil. Od roku 2013 má však počet příjezdů českých občanů do portugalských hromadných ubytovacích zařízení tendenci se znovu zvyšovat a v roce 2014 dokonce přesáhl hranici 8 miliónů. Na základě grafu lze tedy předpokládat, že čeští turisté se o Portugalsko stále více zajímají.

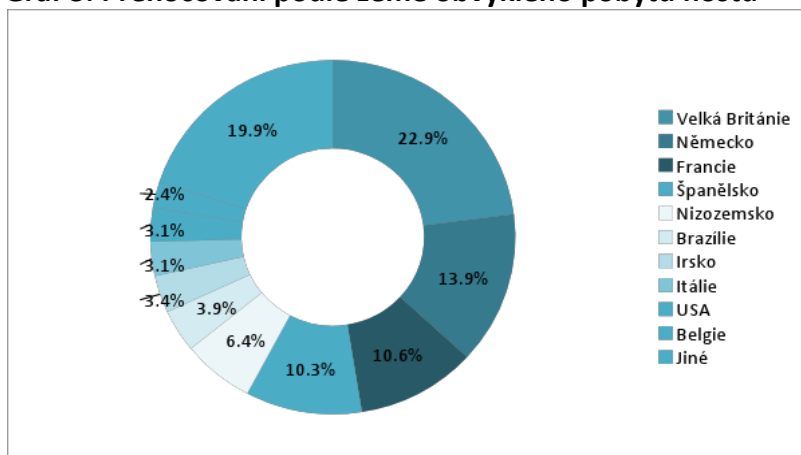
Graf 2: Příjezdy rezidentů do hromadných ubytovacích zařízení cestovního ruchu v Portugalsku

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (2015)

Co se týče zahraničních návštěvníků, tak nejvíce nocí v portugalských ubytovacích zařízeních tráví turisté z Velké Británie, následovanou Německem, Francií a Španělskem (INE, 2017).

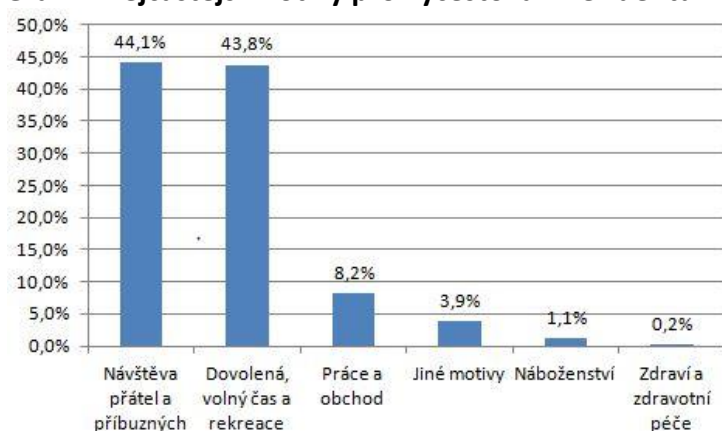
Graf 3: Přenocování podle země obvyklého pobytu hostů

Zdroj: INE (2017)

Významný a stále rostoucí podíl na rozvoji cestovního ruchu v Portugalsku mají portugalští rezidenti, kteří v roce 2016 podnikli na území Portugalska okolo 20,2 milionů turistických výletů, tj. cest do míst, která leží mimo jejich obvyklé prostředí a kde stráví nejméně jednu noc. Největší počet noclehů byl zaznamenán v regionu Centro. Region Algarve byl druhým regionem s největším počtem noclehů a zároveň regionem s největším počtem přenocování motivovaných dovolenou, volným časem a rekreací. Nejčastějším motivem pro cestování rezidentů v rámci portugalského území je návštěva přátel a příbuzných tvořící 44,1 % veškerých cest. Dovolená, volný čas nebo rekreace je motivem pro ne o moc menší počet rezidentů a v roce 2016 představoval 43,8 % z celkového počtu cest. Dalšími motivy pak byly práce a obchod, zdraví a zdravotní péče, náboženství/poutě, aj. (INE, 2017)

Graf 4: Nejčastější motivy pro vycestování rezidentů v rámci území Portugalska

Zdroj: INE (2017)

Shrnutí teoretické části

Portugalsku cestovní ruch přináší mnoho výhod, a to zejména ekonomických, proto se ho snaží ve svém vlastním zájmu rozvíjet a zároveň vytvářet co nejlepší podmínky pro jeho návštěvníky. Existuje mnoho důvodů, proč by si turisté mohli vybrat právě Portugalsko jako svou cílovou destinaci. Jedná se o vyspělou a bezpečnou zemi, které členství v Evropské Unii přineslo mnoho výhod, jako je například výstavba husté dopravní infrastruktury, díky níž je Portugalsko i většina jeho destinací lehce dosažitelné. Ve srovnání s jinými zeměmi západní Evropy je i cenová hladina poměrně nízká. Navíc návštěvníci pocházející z členských států Evropské Unie nejsou omezováni přísnými administrativními a legislativními podmínkami, které by je od vycestování do Portugalska mohly odrazovat.

Díky mírnému klimatu je do Portugalska možné cestovat během celého roku, nicméně kdo chce strávit pobyt spíše na pláži, doporučuje se vycestovat během měsíců května až září. Pobřeží Portugalska nabízí mnoho krásných širokých pláží, které zejména v regionu Algarve zdobí zajímavé skalní útvary. Portugalské pláže jsou vhodné jak pro koupání, tak pro provozování nejrůznějších vodních sportů. Jedná se taky o jednu z nejoblíbenějších surfařských destinací. Milovníci pěší turistiky, cykloturistiky a horolezectví ocení velké množství chráněných oblastí rozprostřených po celém území Portugalska a také jediný národní park na severu země Peneda-Gerês. V zimním období si přijdou na své i lyžaři, kteří mohou sjíždět sjezdovky na vrcholcích pohoří Serra de Estrela.

Portugalsko má bohatou a zajímavou historii, která na jeho území po sobě zanechala mnoho kulturně-historických památek, z nichž 14 je zapsaných na Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Tato výrazně katolická země má několik státních svátků pojících se s různými slavnostmi a poutěmi, které stojí za to navštívit. Jedinečná je i portugalská gastronomie, víno a velkou tradici tu mají býčí zápasy, které se konají buď v oblasti Ribatejo nebo Algarve. Málo kdo ví, že na území Portugalska se rozprostírá více než 80 špičkových golfových hřišť, a proto není divu, že bylo vyhlášeno nejlepší golfovou destinací na světě hned čtyři roky po sobě.

Portugalsko jako turistická destinace získala v roce 2017 dvě ocenění, a to Přední evropská a následně Přední světová destinace cestovního ruchu. Cestovní

ruch je ekonomické odvětví, které hraje v hospodářství země významnou roli. Výrazně se podílí na tvorbě hrubého domácího produktu, přesně 6,4 %, a také tvoří 8,1 % celkové zaměstnanosti. Podle statistik roste poptávka po cestovním ruchu napříč celým Portugalskem. Největší nárůst byl zaznamenán na Azorských ostrovech, v regionu Norte a v autonomní oblasti Madeira. Nejnavštěvovanějšími oblastmi však zůstávají region Algarve a metropolitní oblast Lisabon, kde je také soustředěno největší množství ubytovacích zařízení. Výsledky statistik ukázaly, že v roce 2016 se zvýšil počet hostů v ubytovacích zařízeních o více než 10 % oproti předešlému roku. Čeští turisté také nacházejí zalíbení v této destinaci mnohem častěji než dříve. V roce 2014 počet příjezdů do hromadných ubytovacích zařízení poprvé překročil 8 miliónů. Výsledky z dalších let bohužel nejsou k dispozici. Nejvíce turistů míří do Portugalska z Velké Británie a následně z Německa. Portugalští rezidenti rovněž přispívají k rozvoji cestovního ruchu. Jejich cesty vedou především do regionu Centro a nejčastějším motivem je návštěva přátel a příbuzných tvořící 44,1 % veškerých cest.

6 Analýza nabídky zájezdů cestovních kanceláří do Portugalska

Zájezdy do Portugalska nabízí poměrně velký počet cestovních kanceláří a agentur. Níže v tabulce 6 jsou uvedeny všechny cestovní kanceláře a agentury, které nabízejí zájezdy do Portugalska a jsou zároveň členy Asociace cestovních kanceláří České republiky (dále ACK ČR), dobrovolného sdružení subjektů domácího i zahraničního cestovního ruchu oprávněných k činnosti na území České republiky. Celkem se jedná o 31 cestovních kanceláří a 7 cestovních agentur, nicméně existuje mnoho cestovních kanceláří a agentur na území České republiky, které nejsou členy této asociace (ACK ČR, 2018).

Tabulka 6: Přehled členů ACK ČR nabízející zájezdy do Portugalska

Cestovní kanceláře	
Adventura s.r.o.	LINGUA TOUR s.r.o.
Alpina cestovní kancelář s.r.o.	Luxury Travel s.r.o.
Alvarez s.r.o.	Metropolis Agency - Ing. Václav Krajzl
Autoturist, a.s.	MONOI, spol. s r.o.
Blue Sky Travel s.r.o.	NATOUR spol. s r.o.
Čedok a.s.	OCEAN CZ, s.r.o.
Ciao..., cestovní kancelář, s.r.o.	PRAŽSKÝ KLUB TOUR OPERATOR, s.r.o.
CONNEA TRAVEL, s.r.o.	Radynacestu, s.r.o.
EMMA Agency, spol. s r.o.	RIVIERA TOUR s.r.o.
ESO travel a.s.	Šimon Neumann - Kareta Tour
EXIM TOURS a.s.	STUDENT AGENCY k.s.
FIRO-tour a.s.	Thomas Cook, s.r.o.
HEROS TRAVEL s.r.o.	TopFly s.r.o.
IC TOUR s.r.o.	Weco-Travel (CZ) s.r.o.
KOMPAS Praha s.r.o.	White Grant s.r.o.
Lidmila Stellová - Stella	
Cestovní agentury	
ASIANA, spol. s r.o.	ITBC - European Tour Operator
CTC-CZECH TRAVEL CENTER Ing.Jessie Hronešová	Last minute centrum s.r.o.
Ing. IVAN BOHÁČ - VERNER TOUR	Zájezdy.cz, a.s.
Invia.cz, a.s.	

Zdroj: upraveno podle ACK ČR (2018)

6.1 Vybrané cestovní kanceláře v Pardubickém kraji

V této části práce je analyzována a porovnána nabídka zájezdů do Portugalska cestovních kanceláří sídlících v Pardubickém kraji. Pro vyhledávání

takovýchto cestovních kanceláří byl použit internetový portál Katalog cestovních kanceláří a agentur (www.atlasck.cz). Tento portál poskytuje možnost vyfiltrovat cestovní kanceláře podle místa jejich působnosti a jimi nabízených destinací. Při zadání obou kritérií byly nalezeny 4 cestovní kanceláře. Při následné kontrole se však ukázalo, že tato funkce není příliš spolehlivá.

Nakonec bylo zadáno pouze jedno kritérium, a to region působnosti, při kterém bylo nalezeno celkem 25 cestovních kanceláří s pobočkou v Pardubickém kraji. Následně byly prohledány webové stránky všech 25 cestovních kanceláří a vybrány ty, jež mají zájezdy do Portugalska v nabídce. Použitím tohoto postupu bylo nakonec vybráno 10 cestovních kanceláří, a to Autoturist, FIRO-tour, Čedok, KO-Tour, EXIM TOURS, Fischer, Redok Travel, CK Poznání, CK ČiLe a CK Karavela. Poznávací zájezdy jednotlivých cestovních kanceláří jsou shrnuty do tabulek v Příloze č. 1 včetně všech navštěvovaných destinací, termínů a délek zájezdů. Ceny poznávacích i pobytových zájezdů uvedené v tabulkách jsou nejnižší dostupné. Často nezahrnují stravu a jsou pořádány v nejméně rušných termínech. Cena se pak samozřejmě mění na základě zvoleného termínu, počtu dnů a typu stravování. Účelem této části práce je především představit Čechům možnosti, které mají pro vycestování do Portugalska s cestovními kancelářemi.

6.1.1 Cestovní kancelář Autoturist

Cestovní kancelář Autoturist byla založena roku 1967, což ji v současnosti dělá druhou nejstarší nepřetržitě fungující cestovní kancelář v České republice (Autoturist, 2018).

Cestovní kancelář nabízí Portugalsko prostřednictvím pobytových a poznávacích zájezdů. Pobytové zájezdy jsou organizované do destinací Madeira a Algarve, kam je v obou případech možné vycestovat v různých termínech od jara do podzimu (Autoturist, 2018).

Cena za osmidenní letecký zájezd na Madeiru se snídaní začíná na 11 980 Kč a může se vyšplhat až k 60 tisícům v případě volby nějakého z luxusnějších hotelů. Osmidenní pobyt se snídaní v Algarve začíná na ceně 13 638 Kč. Všechny ceny se však mění v závislosti na typu stravy, délky a termínu pobytu (Autoturist, 2018).

Tabulka 7: Pobytové zájezdy pořádané cestovní kanceláří Autoturist

Typ zájezdu	Destinace	Počet nabídek	Termíny	Cena od:
Pobytové zájezdy	Madeira	56	březen - říjen	11 980 Kč
	Algarve	44	březen - září	13 638 Kč

Zdroj: upraveno podle Autoturist (2018)

V nabídce poznávacích zájezdů je hned 25 možností na výběr. Může se jednat jak o cestování v rámci pevninského Portugalska, tak o cesty po ostrovech patřící k Portugalsku. V některých případech je zájezd spojen i s cestou do Španělska (Autoturist, 2018).

Cestovní kancelář Autoturist nabízí krátkodobější i dlouhodobější poznávací zájezdy. V jejich základní ceně jsou zahrnuty služby průvodce, výjimkou jsou zájezdy na ostrov Madeira pod názvem „Fly and drive Madeira“. Tento typ osmidenního zájezdu spočívá v tom, že cestovní kancelář zajišťuje leteckou dopravu na/z ostrova a zároveň zapůjčí auto, s kterým pak klienti sami jezdí po ostrově s tím, že mohou i nemusí dodržovat orientační program sestavený cestovní kanceláří. Na ostrov Madeira je pořádáno dalších 7 zájezdů, které jsou včetně průvodcovských služeb. U tří z nich je dokonce možnost zaplatit si fakultativní výlet na ostrov Porto Santo, který rovněž patří k souostroví Madeira. Pro ty, kteří chtějí v rámci jednoho zájezdu navštívit jak ostrov Madeira, tak ostrov São Miguel patřící k Azorským ostrovům, mohou zvolit osmidenní zájezd, který se uskutečňuje v termínech od dubna do července. Samotné Azorské ostrovy jsou v nabídce od června do září a zahrnují poznávání jak ostrova São Miguel, tak ostrova Terceira. Cena osmidenního leteckého zájezdu na Azorské ostrovy se pohybuje okolo 35 tis. Kč (Autoturist, 2018).

Krátkodobé zájezdy v délce 4-6 dní jsou nabízeny v termínech od března do října a všechny až na jednu výjimku startují v hlavním městě Lisabonu. Často pokračují do destinací jako Sintra, nejzápadnějšího bodu kontinentální Evropy Cabo da Roca, Cascais nebo do města Estoril. V nabídce je jeden čtyřdenní zájezd začínající v Portu a zahrnuje návštěvu měst Braga a Guimarães. Ceny krátkodobějších poznávacích zájezdů se obecně pohybují mezi 15-20 000 Kč (Autoturist, 2018).

Delší osmidenní poznávací výlety dávají prostor k tomu poznat více míst v Portugalsku. Jejich cena začíná na 22 990 Kč a většinou nepřekročí 28 000 Kč. Osmidenní poznávací zájezdy často zahrnují jak výlety na nejkrásnější pláže

v regionu Algarve, tak návštěvy památek zapsaných na Seznamu světového dědictví UNESCO ve městech Coimbra, Batalha a Alcobaça. Výjimkou nejsou ani výlety do městečka Fátima, Tomar či Óbidos. Každý z těchto zájezdů se nabízenými destinacemi mírně liší. Cestovní kancelář Autoturist nabízí celkem 4 osmidenní poznávací výlety na území pevninského Portugalska. V programu u celkem 3 poznávacích zájezdů jsou zahrnuty i města na území Španělska, přičemž každý z nich je plánován na odlišnou dobu, a to na 8, 13 nebo 15 dní (Autoturist, 2018).

6.1.2 Cestovní kancelář FIRO-tour

Cestovní kancelář FIRO-tour působí na českém trhu od roku 1990 a specializuje se převážně na letecké pobytové zájezdy do mnoha destinací. V letní sezóně dominují zájezdy zejména na řecké ostrovy, do Španělska, Portugalska, Itálie či na Kypr (FIRO-tour, 2018).

V nabídce má tato cestovní kancelář tzv. letecké víkendy-eurovíkendy, pobytové a poznávací zájezdy. Pobytové zájezdy jsou zaměřeny pouze na dvě destinace, a to Algarve a Madeiru. Na rozdíl od zájezdů na Algarve, kam lze odletět nejpozději v září, jsou v případě Madeiry dostupné i říjnové termíny. Cena leteckého pobytového zájezdu na Algarve začíná na 14 490 Kč za 7 nocí v termínu na přelomu měsíců červen a červenec bez stravy. Ve stejném termínu je však nabízen i luxusní hotel s polopenzí na 7 nocí za 34 370 Kč. Záleží tedy na preferencích klienta. Zájezdy na Madeiru jsou poněkud dražší, protože jejich cena začíná na 20 230 Kč (FIRO-tour, 2018).

Tabulka 8: Pobytové zájezdy pořádané cestovní kanceláří FIRO-tour

Typ zájezdu	Destinace	Počet nabídek	Termíny	Cena od:
Pobytové zájezdy	Algarve	18	březen-září	14 490 Kč
	Madeira	8	březen-říjen	20 230 Kč

Zdroj: upraveno podle FIRO-tour (2018)

FIRO-tour nabízí dva krátkodobé „letecké víkendy-eurovíkendy.“ První z nich je čtyřdenní a zahrnuje návštěvu 4 měst v severním Portugalsku. Jsou jimi Porto, Minho, Bom Jesus do Monte a Guimarães. Druhý je pětidenní a začíná v hlavním městě Lisabonu, pokračuje do Porta, Sintry a nakonec nechybí návštěva místa Cabo da Roca. V případě obou zájezdů lze vybírat termíny pouze v měsíci říjnu. Tyto zájezdy je možné koupit již za necelých 20 tis. Kč (FIRO-tour, 2018).

Dále jsou v nabídce 3 osmidenní zájezdy na Madeiru s tím, že v rámci jednoho z nich lze za dodatečný doplatek navštívit i ostrov Porto Santo. Zájezd s názvem „Slavnosti květin na Madeiře“ nabízí možnost navštívit Madeiru v období konání květinového průvodu, který je jistě skvělým zážitkem. Veškeré zájezdy na Madeiru stojí 28 490 Kč a více. Nechybí ani dva poznávací zájezdy zahrnující některé španělské destinace, které jsou k sehnání již za 29 250 Kč. V této ceně je zahrnuto 7 dní v hotelu s polopenzí, letecká přeprava a veškeré poplatky s ní spojené, doprava autokarem, ochutnávka vín, základní pojištění nebo služby česky mluvícího průvodce. V případě zvolení nejdelšího zájezdu trvajícího 11 dní se mají účastníci možnost pokochat nejzajímavějšími destinacemi napříč všemi regiony pevninského Portugalska. Tento nejdelší zájezd v nabídce je dostupný za cenu 33 715 Kč (FIRO-tour, 2018).

6.1.3 Cestovní kancelář Čedok

Tato nejstarší česká cestovní kancelář fungující na českém trhu již od roku 1920 organizuje do Portugalska pobytové i poznávací zájezdy. Klasicky jsou poznávací zájezdy soustředěny do destinací Madeira a Algarve. Na rozdíl od dvou předchozích cestovních kanceláří jsou však pobyty na Algarve dostupné pouze v termínech od června do září, Madeiru je možné navštívit až od měsíce dubna. Ceny za pobyty v Algarve se pohybují od 18 tis. Kč do 32 tis. Kč, kdežto na Madeiře stojí poznávací pobyty v rozmezí od 16 tis. Kč do 26 700 Kč (Čedok, 2018).

Tabulka 9: Pobytové zájezdy pořádané cestovní kanceláří Čedok

Typ zájezdu	Destinace	Počet nabídek	Termíny	Cena od:
Pobytové zájezdy	Madeira	13	duben-říjen	16 187 Kč
	Algarve	7	červen-září	18 367 Kč

Zdroj: upraveno podle Čedok (2018)

S cestovní kanceláří Čedok lze vycestovat na čtyřdenní poznávací zájezd zahrnující návštěvu Lisabonu, Sintry a mysu Cabo da Roca v termínech od června do září za 15 670 Kč. Dále jsou v nabídce 3 dlouhodobější zájezdy na 8-9 dní, ze kterých se jako nejlepší jeví „Velký okruh Portugalskem“, jelikož účastníci procestují všechny regiony pevninského Portugalska za pouhých 9 dní. Ostatní dva jsou pouze o den kratší, ale množství navštívených míst je značně omezenější a cenově vyjdou téměř nastejno. Stejně jako obě předchozí cestovní kanceláře nabízí i Čedok zájezd, v rámci něhož je možnost zavítat i do Španělska. V tomto případě se

však jedná o jedinou destinaci v něm, a tou je Santiago de Compostela. Obecně jsou 8-9 denní poznávací zájezdy u cestovní kanceláře Čedok k dostání za cenu od 22 tis. Kč do 29 tis. Kč (Čedok, 2018).

Madeira je ideálním ostrovem pro turistiku, proto Čedok nabízí zájezd „Turistika a koupání na Madeiře“ především pro aktivně zaměřené klienty a milovníky pěší turistiky. U Čedoku si však přijdou na své i ti, kteří preferují kombinaci detailního poznání Madeiry, ale i odpočinku. Na Azorské ostrovy, konkrétně na ostrov São Miguel a Terceiru, je organizován osmidenní poznávací zájezd v měsících červnu a srpnu. V obou termínech zájezd stojí 35 990 Kč (Čedok, 2018).

6.1.4 Cestovní kancelář KO-Tour

V nabídce této cestovní kanceláře je pouze jediný poznávací zájezd, který zahrnuje jak portugalské destinace, tak nejvýznamnější místa ve Španělsku. Je to ideální volba pro ty, kteří touží poznat krásy obou těchto zemí v relativně krátkém čase a navíc s průvodcem, který se stará jak o hladký průběh cesty, tak o poskytování informací o navštívených místech. Tento zájezd je patnáctidenní a jediný možný termín na výběr je v červenci za cenu 22 390 Kč (KO-Tour, 2018).

Zájezd začíná odjezdem z České republiky autobusovou dopravou do města Barcelona, odkud se pokračuje do Granady, Córdoba, Sevilly, Gibraltaru a Cádizu. Na území pevninského Portugalska se jede napříč všemi regiony od jihu na sever. Nechybí koupání na pobřeží Algarve, odkud se dále pokračuje do hlavního města Lisabonu, nejzápadnějšího cípu Evropy - Cabo da Roca, královského města Sintra, Tomaru, Batalhy, Alcobaça, Fátimy, Coimbrы a Porta. Opět následuje přejezd do Španělska, kde účastníky čeká prohlídka města Salamanca, zámku El Escorial, města Toleda a hlavního města Španělska, Madridu. Na zpáteční cestě se projíždí Francií, kde je možnost prohlédnout si město Lyon (KO-Tour, 2018).

Obrázek 7: Trasa zájezdu „Španělsko a Portugalsko – velký okruh.“

Zdroj: KO-Tour (2018)

6.1.5 Cestovní kancelář EXIM tours

Cestovní kancelář EXIM tours založena roku 1993 je největší cestovní kancelář v České republice a má na českém trhu vedoucí postavení. EXIM tours neposkytuje žádné pobytové zájezdy v Portugalsku, ale organizuje pouze jeden poznávací zájezd. Poznávacího zájezdu „Nostalgický Lisabon“ je možné se zúčastnit ve dvou termínech, a to v dubnovém nebo v zářijovém. Zájezd v dubnu trvá 6 dní a má na rozdíl od pětidenního zářijového termínu jeden volný den navíc, překvapivě však stojí o 2 tis. Kč méně. Dubnový termín stojí 17 943 Kč a zářijový přijde na 15 690 Kč. Navštěvovanými místy jsou Lisabon, Sintra, Cabo da Roca a Cascais (EXIM tours, 2018).

6.1.6 Cestovní kancelář Fischer

Cestovní kancelář Fischer byla založena roku 1999 a hlavními produkty v portfoliu této společnosti jsou letní i zimní dovolené u moře, dovolené v exotických destinacích a eurovíkendy. Mimo jiné nabízí i golfové zájezdy na míru a luxusní plavby zaoceánskými lodmi (Fischer, 2018).

Fischer nabízí velké množství pobytových zájezdů, a to především do destinace Madeira. Menší počet zájezdů se organizuje na Algarve a pouze 4 vedou do Lisabonu. Ceny uvedené v tabulce 10 za pobyty na Madeiře a v Algarve se jeví v porovnání s ostatními jako nízké. Zahrnují 7 nocí ve 3* hotelech, avšak bez stravy (Fischer, 2018).

Ti, kteří se zúčastní některého z pobytových zájezdů v Algarve, si mají možnost zaplatit některý z nabízených výletů. V nabídce je celodenní výlet do Lisabonu, půldenní výlet do Fara nebo výlet do zábavního parku Zoomarine, který láká na vystoupení delfínů, tuleňů či ptáků. Během jednodenního výletu „Historické Algarve“ se navštěvují nejzajímavější místa západního pobřeží, jako je město Silves, Sagres, Monchique či nejjihozápadnější cíp Evropy mys sv. Vincenta. Výlet lodí s obědem na pláži v ceně je vhodný pro ty, kteří chtějí prozkoumat i skrytější pláže a jeskyně Algarve (Fischer, 2018).

Na ostrově Madeira jsou organizovány okružní jízdy západním i východním pobřežím, výlety na motorových člunech za pozorováním delfínů a velryb či túry kolem levády – Levady do Risco, doprovázené krásnými výhledy na údolí a končící u stometrového vodopádu (Fischer, 2018).

Tabulka 10: Pobytové zájezdy pořádané cestovní kanceláří Fischer

Typ zájezdu	Destinace	Počet nabídek	Termíny	Cena od
Pobytové zájezdy	Madeira	62	duben-říjen	11 990 Kč
	Algarve	22	březen-říjen	8 082 Kč
	Lisabon	4	březen-říjen	14 328 Kč

Zdroj: upraveno podle Fischer (2018)

Pořádány jsou celkem 4 poznávací zájezdy - čtyřdenní zájezd „Lisabon – perla Portugalska“, velký osmidenní okruh Portugalskem, poznávací týden na Madeiře a zajímavou možností je fly & drive zájezd fungující na stejném principu jako u cestovní kanceláře Autoturist (Fischer, 2018).

Portugalsko je golfovou velmocí a Fischer jako jedna z mála cestovních kanceláří v Česku nabízí zájezdy orientované na hraní golfu. Oblastmi, kam se takové zájezdy pořádají, jsou Algarve, Madeira a Cascais. Cestovní kancelář dovolenou připravuje na míru včetně zajištění letenek, hotelu, ale i transferu golfového vybavení v termínech dle přání klienta a možností odletů. Tabulka 11 uvádí nejnižší možné ceny zájezdů na Algarve a do Cascais za 3 noci ve dvoulůžkovém pokoji se snídaní. Součástí ceny však není letenka, jejíž cena se odvíjí od aktuální nabídky leteckých společností. V případě zájezdů na Madeiru je v ceně zahrnuto 7 nocí v hotelu s polopenzí včetně letenky (Fischer, 2018).

Tabulka 11: Přehled golfových zájezdů pořádaných cestovní kanceláří Fischer

Destinace	Počet nabídek	Délka	Cena od
Madeira	6	8 dní	26 540 Kč
Algarve	4	4-8 dní	8 290 Kč
Cascais	4	4-8 dní	9 490 Kč

Zdroj: upraveno podle Fischer (2018)

6.1.7 Cestovní kancelář Redok Travel

Tato cestovní kancelář se specializuje na poznávací zájezdy do desítek zemí světa. Na českém trhu funguje od roku 1996 a v současnosti provozuje 3 pobočky, a to v Praze, Svitavách a Brně (Redok Travel, 2018).

V nabídce cestovní kanceláře Redok Travel jsou tedy pouze poznávací zájezdy do Portugalska. Na Madeiru jsou pořádány dva s možností zakoupení fakultativního výletu na ostrov Porto Santo. S výjimkou červnového termínu, který je o 1 tis. Kč dražší, oba tyto

zájezdy stojí 27 990 Kč. Nechybí jak velký osmidenní okruh napříč Portugalskem, tak kratší čtyřdenní okruh s návštěvou Lisabonu, Sintry a Cabo da Roca. Tři zájezdy jsou spojené s návštěvou španělských destinací. Třináctidenní zájezd s nejbohatším programem „Španělsko a Portugalsko“ sčítá přesně 11 portugalských destinací a 10 španělských a vyjde na bezmála 30 tis. Kč (Redok Travel, 2018).

Obrázek 8: Trasa zájezdu „Portugalsko – země mořeplavců, vína a slunce.“

Zdroj: Redok Travel (2018)

6.1.8 Cestovní kancelář Poznání

Cestovní kancelář Poznání organizuje pobytové a poznávací zájezdy v aktivním duchu již od roku 1993. Především zájezdy na Madeiru jsou spojené s turistikou a příjemnými túrami. V dubnovém termínu mají návštěvníci zájezdu na Madeiru možnost zažít květinový festival. Jak už vypovídá z názvu, u zájezdu „Exotická Madeira s výletem na koupací ostrov Porto Santo“ je v ceně zahrnut výlet na ostrov Porto Santo a také večere za poslechu typické portugalské hudby Fado. V rámci dalších zájezdů jsou za dodatečný poplatek nabízeny plavby lodí za pozorováním delfínů. Osmidenní zájezdy se většinou cenově pohybují okolo 29 tis. Kč, za to cena za desetidenní zájezd začíná na téměř 35 tis. Kč (Poznání, 2018).

Na ostrov São Miguel je organizován jeden osmidenní poznávací zájezd v září za bezmála 40 tis. Kč, který zahrnuje plavbu lodí za pozorováním delfínů a velryb. Fakultativně pak lze dokoupit i návštěvu muzeí nacházející se na tomto ostrově (Poznání, 2018).

Ani v nabídce cestovní kanceláře Poznání nechybí Velký okruh po španělských a portugalských destinacích pořádaný v červnu na 15 dní nebo krátkodobější zájezdy po městech v severním Portugalsku a v okolí Lisabonu (Poznání, 2018).

6.1.9 Cestovní kancelář ČiLe

ČiLe je cestovní kancelář nabízející poznávací a lyžařské zájezdy po Evropě. Nejvíce se specializuje na Alpy, kam sestavuje zájezdy na míru. V její nabídce jsou i produkty jako zážitkové cesty na zajímavá místa či adventní zájezdy (ČiLe, 2018).

Jediný zájezd, který tato cestovní kancelář do Portugalska pořádá se nazývá „Madeira – portugalský ostrovní ráj.“ Je to osmidenní letecký poznávací zájezd na ostrov Madeira, který je dostupný v květnovém a zářijovém termínu (ČiLe, 2018).

Na programu tohoto zájezdu je návštěva významných míst v hlavním městě Madeiry Funchal, kde je také zorganizovaná ochutnávka pravého madeirského vína v místním sklípku. Jeden den se tráví ve východní části ostrova, kde se navštěvují nejkrásnější vyhlídky a chodí túry snadnou chůzí, kterých se nemusí bát i méně trénovaný člověk. Celodenní výlet je soustředěn také do západní části ostrova. Tam je naplánovaná vycházka k vodopádům, koupání v přírodních jezírcích či návštěva města Porto Moniz a druhého nejstrmějšího útesu světa Cabo Girão (ČiLe, 2018).

Mimo jiné se během zájezdu účastníci podívají do místních tropických zahrad, rybářských zátok v Camara de Lobos nebo mohou zažít jízdu v proutěných sáních na dva kilometry dlouhé sjízdné dráze. V programu jsou zahrnuty 2 dny individuálního volna, které mohou účastníci zaplnit fakultativními výlety. Na výběr je celodenní výlet pro milovníky pěší turistiky, plavba za pozorováním delfínů a velryb, pěší výlet po některé z levád či výlet na sousední ostrov Porto Santo. V celkové ceně 25 990 Kč je zahrnuta letenka, zavazadlo dle podmínek letecké společnosti, ubytování v hotelu kategorie 4* s bazénem, 7x snídaně, výlety dle programu, pojištění a služby průvodce (ČiLe, 2018).

6.1.10 Cestovní kancelář Karavela

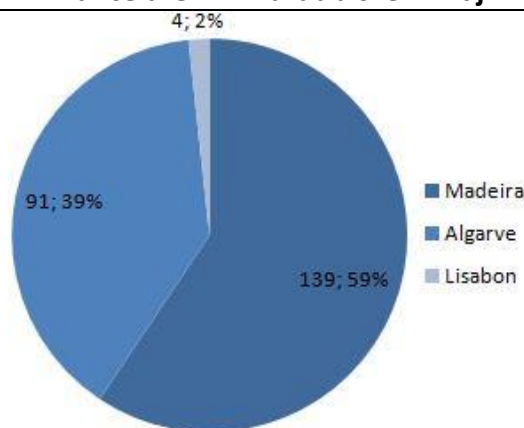
Cestovní kancelář Karavela organizuje poznávací zájezdy do exotických destinací či Evropy, ale pořádá i zájezdy zaměřené na horskou turistiku. Stejně jako cestovní kancelář ČiLe, i tato se soustředí pouze na ostrov Madeira, a to

prostřednictvím poznávacího osmidenního zájezdu s termíny v dubnu a červnu. Cena zájezdu je v obou termínech 27 990 Kč a samozřejmě zahrnuje turistického průvodce, různé informační materiály, letenku, ubytování se snídaní, dopravu, cestovní pojištění, pobytovou taxu a navíc i firemní tričko (Karavela, 2018).

6.1.11 Shrnutí

Cestovní kanceláře mající pobočku v Pardubickém kraji, nabízí velké množství pobytů i poznávacích zájezdů. Cestovní kanceláře Fischer, Autoturist, FIRO-tour a Čedok jsou 4 z 10 analyzovaných cestovních kanceláří nabízející pobytové zájezdy. Veškeré

Graf 5: Pobytové zájezdy podle destinací nabízené cestovními kancelářemi v Pardubickém kraji

Zdroj: vlastní zpracování (2018)

pobyty jsou soustředěny pouze do 3 destinací, a to na Madeiru, Algarve a do Lisabonu. V počtu pobytů vede suverénně Madeira, hned za ní Algarve a nakonec Lisabon. Pouze u cestovní kanceláře FIRO-tour, počet pobytů na Algarve převyšuje počet pobytů na Madeiře. Pobyty jsou organizované ve většině případů na 7 nebo 14 nocí a na výběr je ubytování bez stravy, se snídaní nebo polopenzí. Pro méně náročné klienty, kteří si vystačí s ubytováním na 7 nocí bez stravy, jsou dostupné zájezdy s cenou okolo 15 tis. Kč, v některých případech i méně. Těm, kteří preferují luxusnější hotely s polopenzí, se cena zájezdu mnohdy vyšplhá až k 60 tis. Kč za 7 nocí.

Fischer jako jediná cestovní kancelář v Pardubickém kraji organizuje zájezdy orientované na hraní golfu, a to do destinací Madeira, Algarve a Cascais. Je schopna takové zájezdy zprostředkovat podle přání klienta včetně zajištění letenek, hotelu, ale i transferu golfového vybavení.

V nabídkách všech zkoumaných cestovních kanceláří jsou obsaženy různé dlouhé poznávací zájezdy v různých termínech. Minimální délka zájezdu jsou 4 dny. Takhle dlouhé zájezdy se cenově pohybují mezi 15 – 19 tis. Kč a ve většině případů jezdí trasu Lisabon, Sintra, Cabo da Roca, Cascais nebo Porto, Braga,

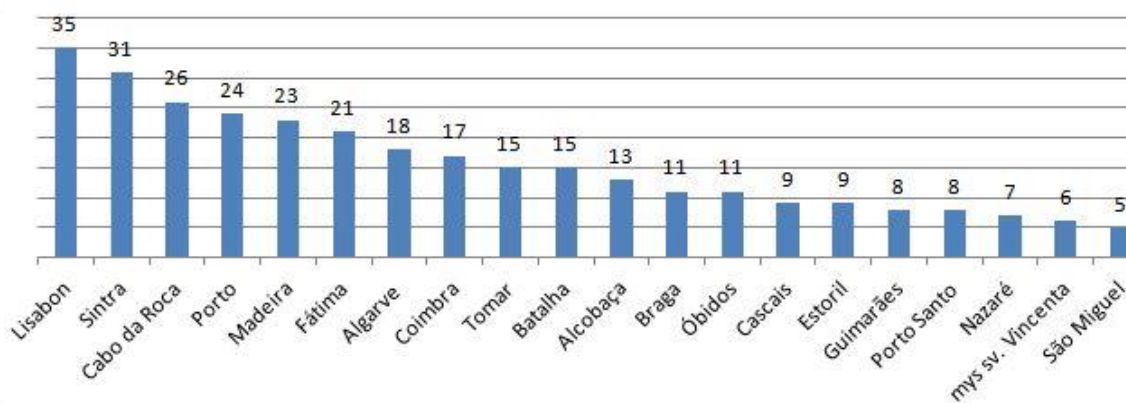
Guimarães. V Lisabonu je samozřejmostí návštěva památek UNESCO, a to Klášter jeronymitů a Belémská věž. Sintra přitahuje především pro svoji kulturní krajinu, taktéž zapsanou na Seznamu kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Města Porto, Braga a Guimarães jsou cílem krátkodobých zájezdů na severu proto, že jejich historická centra rovněž patří na Seznam památek UNESCO.

Zájezdy 6-9 dní dlouhé zahrnují trasy napříč více regiony nebo zájezdy na ostrov Madeiru či Azorské ostrovy. Pokud se jedná o zájezdy na Madeiru nebo v rámci pevninského Portugalska, ceny se pohybují většinou od 18 tis. do 30 tis. Kč. Azorské ostrovy jsou už poněkud dražší a klienti si za ně zaplatí běžně 35 – 40 tis. Kč. Často jsou na programu poznávacích zájezdů jak portugalské destinace, tak destinace ve Španělsku. Tyto zájezdy jsou většinou plánované na 9-15 dní za ceny od 20 tis. Kč do 30 tis. Kč.

Graf 6 ukazuje 20 nejnavštěvovanějších destinací v rámci poznávacích zájezdů. Důvod, proč jsou Lisabon, Sintra, Cabo da Roca a Porto nejnavštěvovanějšími destinacemi je takový, že tyto destinace jsou téměř vždy na programu všech krátkodobých i dlouhodobých zájezdů. Zato destinace, které se umístily na posledních příčkách, jsou ve většině případů zahrnované do programu pouze dlouhodobých zájezdů. Výjimkou je samozřejmě ostrov São Miguel, který není v nabídce zájezdů mnoha cestovních kanceláří zahrnutý vůbec.

V některých programech zájezdů bylo uvedeno, že jednou ze zastávek je Algarve, avšak konkrétní navštěvované destinace tohoto regionu nebyly zmíněny. Pokud zmíněny byly, vždy se jednalo o města Lagos, Faro, Sagres nebo Silves. Z toho důvodu je Algarve souhrnem měst Faro, Lagos, Sagres a Silves. Mys sv. Vincenta, který také leží v regionu Algarve, byl vždy v programu uveden samostatně, proto funguje v grafu rovněž jako samostatná destinace.

Graf 6: Nejčastěji zahrnuté destinace do programů poznávacích zájezdů pořádaných cestovními kancelářemi s pobočkami v Pardubickém kraji

Zdroj: vlastní zpracování (2018)

V případě porovnání navštěvovaných destinací v rámci poznávacích zájezdů uvedených v Příloze č. 1 a seznam portugalských kulturně-historických památek zapsaných na Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO, si lze všimnout, že většina z nich je v nabídkách cestovních kanceláří zahrnutá. Je tu však například město Elvas a jeho opevnění, které není obsaženo ani v jedné z nabídek poznávacích zájezdů zkoumaných cestovních kanceláří. Důvodem může být to, že toto město bylo zapsáno na Seznam památek UNESCO teprve nedávno, a to v roce 2012. Dalšími opomenutými památkami jsou skalní malby v údolí Côa a Siega Verde. Návštěvu vinařské kulturní krajiny na ostrově Pico rovněž nenabízí žádná cestovní kancelář v Pardubickém kraji, protože ostrov Pico, patřící k Azorským ostrovům, není zahrnut do programu žádného zájezdu zkoumaných cestovních kanceláří.

Ti, kteří vyhledávají aktivní dovolenou s lehkou turistikou, mají na výběr pouze zájezdy na ostrov Madeiru a částečně na Azorské ostrovy. Především cestovní kancelář Poznání organizuje své zájezdy na Madeiru spojené s turistikou a příjemnými túrami. Je však nutno připomenout, že na území Portugalska je mnoho chráněných přírodních parků a jeden národní park, které jsou vhodnými oblastmi pro turistiku nebo cykloturistiku. Žádná ze zkoumaných cestovních kanceláří však zájezdy takového typu do těchto oblastí na území pevninského Portugalska nepořádá.

Jak je již výše zmíněno, zájezdy zaměřené na hraní golfu organizuje pouze cestovní kancelář Fischer. S ohledem na skutečnost, že Portugalsko bylo vyhlášeno

světovou golfovou destinací by bylo vhodné tohoto potenciálu využívat prostřednictvím nabídek většího množství cestovních kanceláří.

Další výhodou Portugalska jsou jeho nejlepší podmínky pro surfování v Evropě. Přímo zaměřené zájezdy na surfování nebo alespoň zájezdy, kde by byla možnost si surfování zkusit, v žádné z nabídek zkoumaných cestovních kanceláří není. Konkurence je tedy v tomto směru velmi malá a byl by to tedy vhodný způsob rozšíření nabízených zájezdů. Dále by nabídku cestovních kanceláří mohly obohatit zájezdy orientující se na turistiku v některých z přírodních chráněných oblastí, kterých je v Portugalsku několik. V rámci žádného zájezdu nebyla zahrnuta návštěva jediného národního parku Peneda-Gerês, který je také vhodný pro lehkou turistiku. Také je nutné podotknout, že do Portugalska, pro které je velmi typickým sportem fotbal, nejsou pro jeho fanoušky pořádány sportovní zájezdy za tímto sportem žádnou cestovní kancelář v Pardubickém kraji.

7 Dotazníkové šetření

Metoda dotazníkového šetření byla zvolena s cílem zjistit to, jak Češi vnímají Portugalsko jako turistickou destinaci, tj. dozvědět se jaké povědomí Češi o Portugalsku mají, jak hodnotí kvalitu a rozvinutost infrastruktury a celkovou vybavenost Portugalska pro cestovní ruch a zjistit nejčastější důvody pro nezvolení Portugalska jako cílové destinace. V této bakalářské práci bylo zpracováno celkem 164 odpovědí. Dotazníky byly zasílány pomocí e-mailů a sociálních sítí, z toho důvodu převažuje počet mladých respondentů, kteří využívají sociální sítě častěji než starší generace.

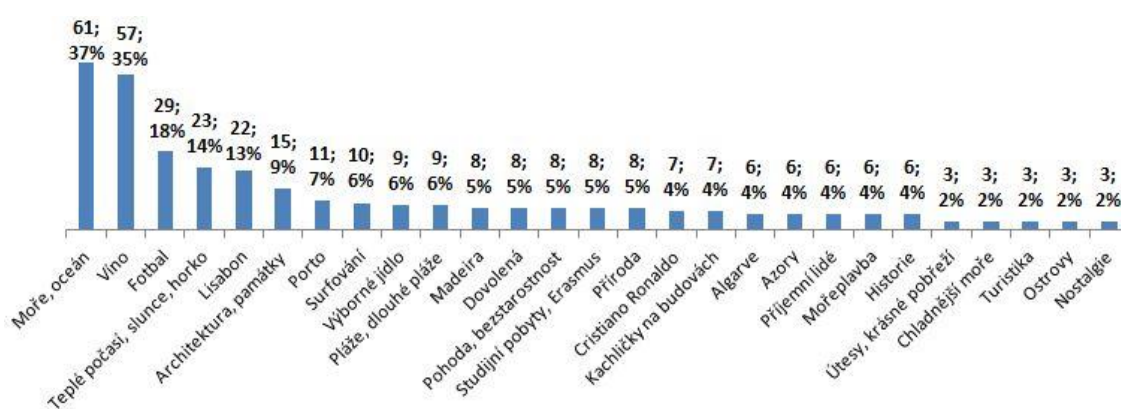
Dotazník je rozdělen na 4 části a skládá se z otázek otevřených, uzavřených a polouzavřených. První část dotazníku je určena všem respondentům a cílem bylo zjistit jejich všeobecné povědomí o Portugalsku a to, co si vůbec pod slovem „Portugalsko“ představují. Druhá a třetí část obsahuje různé typy otázek, které jsou sestavené na základě toho, zda respondenti Portugalsko navštívili či nikoliv. U respondentů, kteří nikdy v Portugalsku nebyli, je zjišťováno, proč tuto destinaci zatím nenavštívili, zda by si jí přáli navštívit a kam přesně by popřípadě chtěli v Portugalsku jet. Blok otázek sestavený pro ty, kteří do Portugalska už někdy vycestovali, se zaměřuje na zhodnocení rozvinutosti a kvality infrastruktury a vybavenosti Portugalska pro cestovní ruch, jakou oblast respondenti navštívili nebo zda by chtěli Portugalsko navštívit znovu. Poslední část se skládá z identifikačních otázek, kde je zjišťováno pohlaví, věk a nejvyšší dosažené vzdělání respondentů.

7.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Formou otevřené otázky mohli respondenti vypsát vše, s čím si spojují Portugalsko. Výčet všech odpovědí je velice obsáhlý a různorodý, avšak mnoho odpovědí se často opakuje. Moře nebo oceán byla nejčastější odpověď, kterou napadlo 37 % respondentů, po něm následovalo víno (35 %), fotbal (18 %) a teplé počasí (14 %). Ve spojitosti s fotbalem byl několikrát zmíněn Cristiano Ronaldo (4 %). Padlo také několik měst a oblastí, s kterými mají respondenti Portugalsko spojené. Ze všech respondentů jich 13 % zmínilo hlavní město Lisabon, 7 % Porto a dále dotazovaní uváděli Madeiru (5 %), Algarve (4 %) a Azory (4 %). Češi si v oblasti gastronomie spojují Portugalsko nejen s vínem, ale také s dobrým jídlem,

žádný konkrétní pokrm však uveden nebyl. Pod pojmem Portugalsko si 5 % respondentů představí pohodu a bezstarostnost nebo příjemnost místních lidí (4 %). V souvislosti s portugalskou kulturou byly zmíněny památky (9 %), kachličky zdobící exteriéry i interiéry staveb (4 %), mořeplavby (4 %) a historie Portugalska (4 %), která vyvolává i pocit nostalgie (2 %). Portugalsko je logicky spojováno s dovolenou (5 %), surfováním (6 %), pro něhož jsou v Portugalsku skvělé podmínky, plážemi (6 %), přírodou (5 %), krásným pobřežím s útesy (2 %), ale na druhou stranu i s chladnějším mořem (2 %). V grafu č. 7 jsou zaznamenány odpovědi, které byly zmíněny alespoň 3 respondenty.

Graf 7: S čím si nejvíce spojujete Portugalsko?

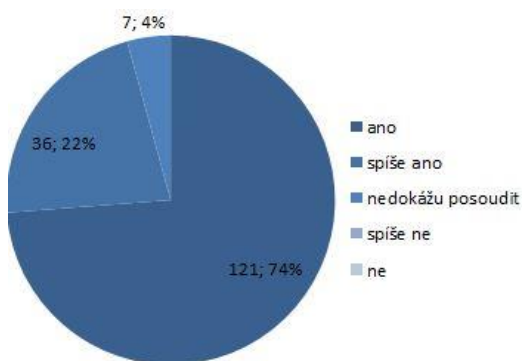

Zdroj: vlastní zpracování (2018)

Otázka „Považujete Portugalsko za turisticky atraktivní zemi?“ byla položena za účelem zjištění toho, zda Češi vnímají Portugalsko jako atraktivní turistickou destinaci. Většina respondentů (96 %) odpověděla kladně. Zbylá 4 % dotazovaných Čechů na tuto otázku odpověděla neutrálně, avšak nikdo neodpověděl záporně, což naznačuje spíše kladný vztah Čechů k Portugalsku jako turistické destinaci.

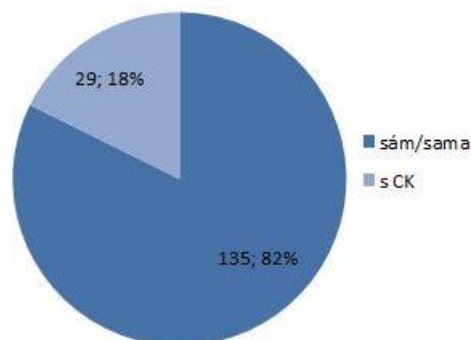
Vzhledem k tomu, že úkolem praktické části je i analýza nabídky zájezdů cestovních kanceláří, součástí dotazníku je i otázka, zda by respondenti vycestovali do Portugalska spíše sami nebo s cestovní kanceláří. Překvapivě by si 82 % respondentů zorganizovalo cestu do Portugalska samo, tedy bez pomoci některé z cestovních kanceláří. K tomuto výsledku mohl přispět i fakt, že velkou část respondentů (65 %) tvoří mladí lidé do věku 35 let, u nichž se předpokládá, že se nebojí tolik cestovat „na vlastní pěst“ jako starší generace.

Graf 8: Považujete Portugalsko za turisticky atraktivní zemi?

Zdroj: vlastní zpracování (2018)

Graf 9: Cestoval/a byste do Portugalska raději sám/sama nebo s cestovní kanceláří?

Zdroj: vlastní zpracování (2018)

Pro hlubší zjištění povědomí Čechů o Portugalsku bylo po respondentech požadováno, aby se pokusili zodpovědět několik dotazů týkajících se základních faktů o Portugalsku. Otázky jsou orientovány na znalost hlavního města, významného produktu, tradičních sportů, některých kulturních prvků, gastronomie či náboženství. Respondentům bylo doporučeno nechat pole prázdné nebo napsat „nevím“ v případě, že na otázku neznali odpověď.

Absolutně nejmenším problémem bylo uvést hlavní město Portugalska. Na tuto otázku správně zodpovědělo 95% respondentů. Čtyři respondenti (2 %) sice otázku zodpověděli, ale jejich odpověď byla špatná, protože za hlavní město Portugalska označili Porto. Zbytek respondentů otázku nedokázalo zodpovědět.

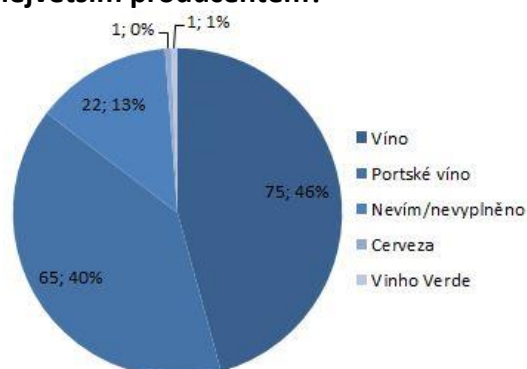
Ani otázka „Jakého nápoje je Portugalsko největším producentem?“ nebyla pro respondenty příliš složitá. Na tuto otázku neznalo odpověď pouze 13 % respondentů. Jeden respondent si myslel, že nápoj, jehož je Portugalsko významným producentem, je pivo. Odpovědi 87 % respondentů byly nejrelevantnější, protože zahrnovaly buď víno, Portske víno nebo Vinho Verde.

Graf 10: Jaké je hlavní město Portugalska?

Zdroj: vlastní zpracování (2018)

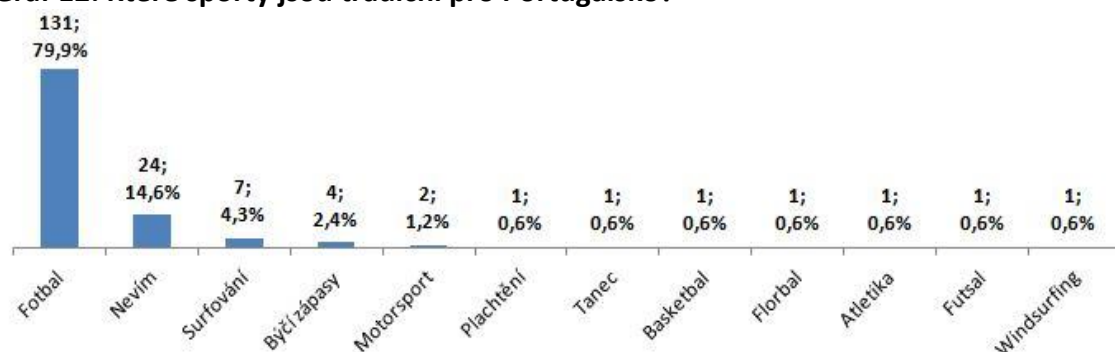
Graf 11: Jakého nápoje je Portugalsko největším producentem?

Zdroj: vlastní zpracování (2018)

Cílem další otázky bylo zjistit, jaké sporty jsou podle respondentů pro Portugalsko nejtypičtější. Odpovědí většiny respondentů byl fotbal. Malý počet respondentů uvedlo surfing, následovaný býčím zápasy a motorsportem. Další sporty, které respondenti považují za typické pro Portugalsko, jsou plachtění, tanec, basketbal, florbal, atletika, futsal a windsurfing. Zajímavé je, že ani jeden z dotazovaných Čechů nezmínil golf jako tradiční sport, přitom je Portugalsko vyhlášenou golfovou destinací.

Graf 12: Které sporty jsou tradiční pro Portugalsko?

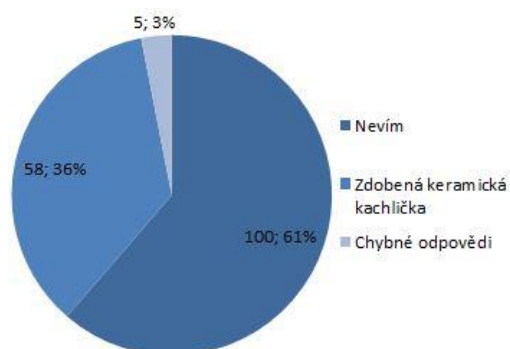

Zdroj: vlastní zpracování (2018)

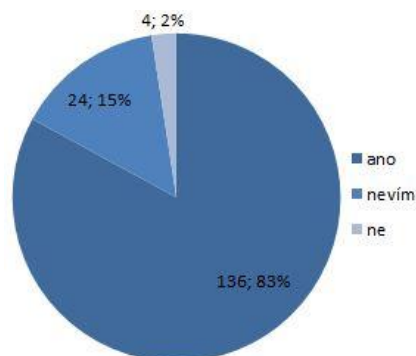
V sedmé otázce byli dotazovaní požádáni o to, aby se pokusili vysvětlit, co to je „Azulejos.“ U této otázky příliš neobstáli, protože 61 % respondentů nebylo schopno tento pojem vysvětlit. Více či méně výstižně bylo „Azulejos“ charakterizováno jako zdobená keramická kachlička 36 % dotazovaných. Zbýlá 3 % respondentů se pokusilo tento pojem nějakým způsobem definovat, bohužel však tyto odpovědi nebyly ani při nejmenším správné.

V následující otázce bylo zkoumáno to, zda Češi vědí, že je populace v Portugalsku převážně věřící. Otázku „Je Portugalsko nábožensky založená země?“ zodpověděla velká část respondentů správně. Přesně 83 % z nich uvedlo, že ano. Špatnou odpověď, tedy ne, zvolila pouze 2 % respondentů a 15 % dotazovaných uvedlo, že netuší.

Graf 13: Vysvětlete prosím, co je „Azulejos“

Graf 14: Je Portugalsko nábožensky založená země?

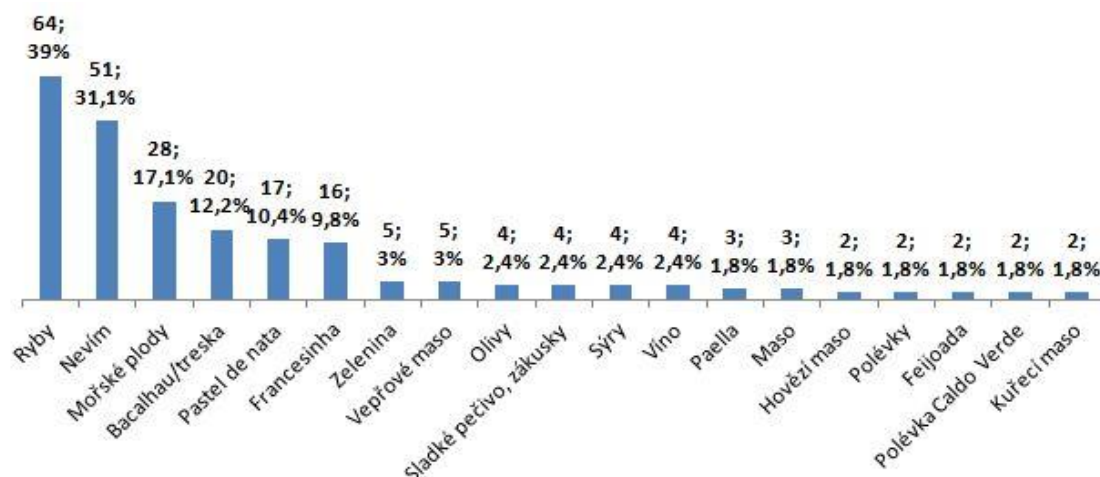

Zdroj: vlastní zpracování (2018)

Zdroj: vlastní zpracování (2018)

Otázka devátá byla zaměřena na portugalskou gastronomii. Respondenti byli vyzváni k tomu, aby vypsali pokrmy, které jsou typické pro portugalskou kuchyni. Mnoho respondentů v podstatě uvádělo jídla, která jsou typická pro většinu přímořských oblastí, a to ryby (39 %) či mořské plody (31,1 %). Téměř třetina dotazovaných pole nechala buď zcela bez odpovědi, nebo napsala, že neví. Z pokrmů, které jsou přímo typické pro Portugalsko, byla nejčastěji zmíněna treska, a to zhruba 12 % respondenty. Někdy respondenti použili portugalský název pro tresku „Bacalhau“. Dále to byl dezert „Pastel de nata“ (10,4 %) nebo pokrm „Francesinha“ (9,8 %). Další portugalské pokrmy, které byly zmíněny jednou nebo dvakrát byly „Feijoada“, polévka „Caldo Verde“, „Cataplana“, „Bife a Portuguesa“, „Cozido“, „Espada“ nebo „Presunto“. Další odpovědi byly spíše obecné. Portugalské jídlo mají Češi často spojené s masem, ať už se jedná o maso vepřové, hovězí nebo kuřecí, dále se zeleninou, olivami, sýry či sladkým pečivem a zákusky. Několikrát se objevila jídla typická spíše pro Španělsko, a to „Paella“, „Tapas“ a „Tacos“. Graf 15 ukazuje pokrmy, které respondenti uváděli nejčastěji.

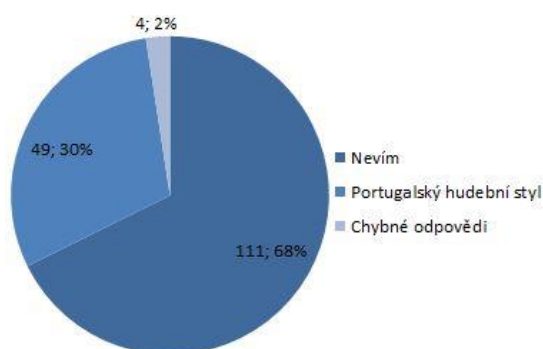
Graf 15: Jaké pokrmy jsou typické pro portugalskou kuchyni?

Zdroj: vlastní zpracování (2018)

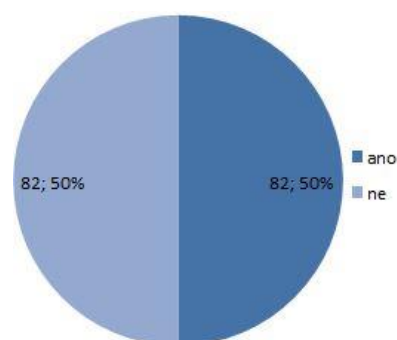
Před tím, než se otázky v dotazníku rozdělily na dvě části na základě toho, zda respondent někdy Portugalsko navštívil, bylo posledním úkolem vysvětlit pojem „Fado“. S tímto pojmem se nejspíš nikdy nesetkalo 70 % respondentů, protože buď jejich odpověď nebyla správná, nebo se ho ani nepokusili vysvětlit. Celkem 30 % dotazovaných Čechů dokázalo odpovědět na tuto otázku správně, z čehož vyplývá, že povědomí respondentů o tom, že Fado je portugalský hudební styl je poměrně malé s ohledem na to, že Portugalsko navštívilo 50 % z nich.

Graf 16: Vysvětlete prosím, co je „Fado“

Zdroj: vlastní zpracování (2018)

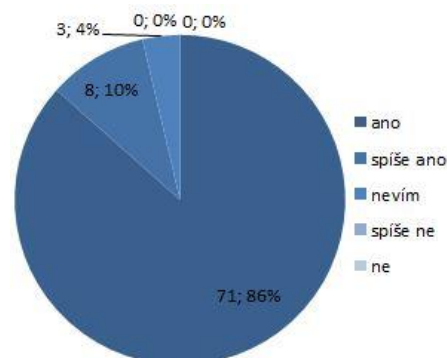
Graf 17: Navštívil/a jste někdy Portugalsko?

Zdroj: vlastní zpracování (2018)

Otázky druhé části dotazníku byly pokládány respondentům, kteří Portugalsko někdy navštívili. Nejprve bylo zjišťováno, zda by do této země rádi vycestovali znovu. Téměř většina by se do Portugalska vrátit chtěla. Celkem 86 % respondentů odpovědělo jasné „ano“ a 10 % zvolilo možnost „spíše ano“.

Graf 18: Navštívil/a byste Portugalsko znovu?

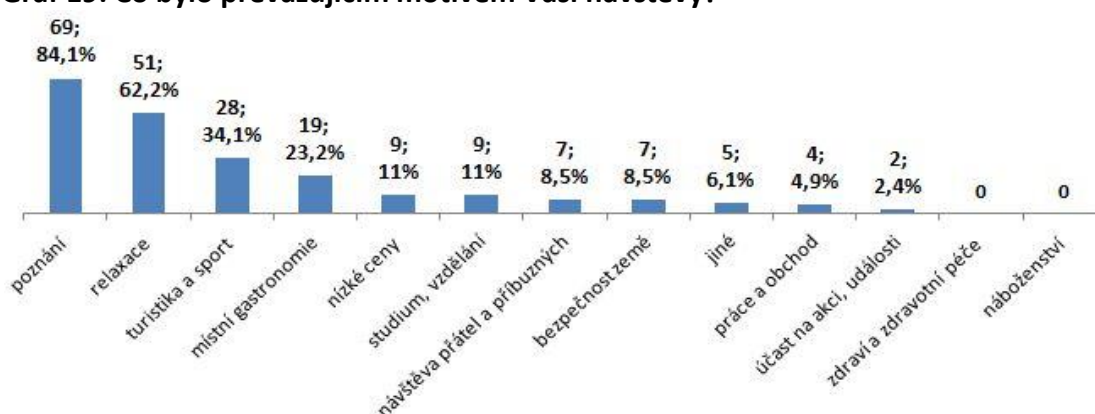

Zdroj: vlastní zpracování (2018)

4 % dotazovaných si není jistá. Nikdo neodpověděl záporně, proto lze předpokládat, že Portugalsko je jako turistická destinace uspokojilo.

Dále byly zjišťovány nejčastější motivy cest Čechů do Portugalska. Ukázalo se, že nejčastějším motivem pro vycestování do Portugalska bylo pro více než 84 % respondentů poznání a pro zhruba 62 % dotazovaných Čechů relaxace. Celkem dost lidí také jezdilo za turistikou a sportem či místní gastronomií. Menší počet respondentů pak byl motivován nízkými cenami, studiem, návštěvou přátel a příbuzných či bezpečností země. Do Portugalska nikdo nejel s primárním cílem zlepšit si zdraví či se jinak léčit a ani náboženství nebylo motivem pro žádného z dotazovaných. Respondenti zmínili i jiné motivy pro návštěvu Portugalska, a to Portské víno, koňský festival Golega, výměnný pobyt nebo jazyk. Někdo měl šanci navštívit Lisabon při 24 hodin dlouhém přestupu mezi lety.

Graf 19: Co bylo převažujícím motivem Vaší návštěvy?

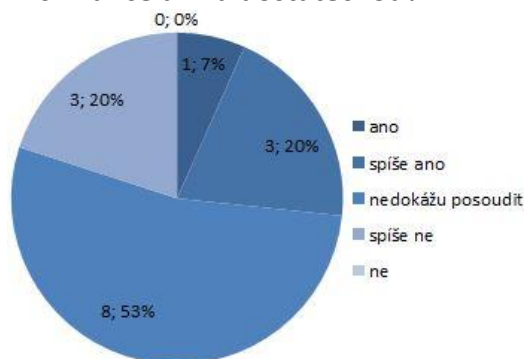

Zdroj: vlastní zpracování (2018)

Ze všech 82 respondentů, kteří v minulosti Portugalsko navštívili, pouze 15 z nich (18,3 %) vycestovalo s cestovní kanceláří. Jejich spokojenost s celkovou

organizací a nabídkou cestovních kanceláří byla různorodá. Pouze 27 % respondentů bylo spokojeno s jejich službami a 53 % jejich kvalitu nedokázalo posoudit. Zbýlých 20 % dotazovaných nebylo s nabídkou příliš spokojeno. Dodatečná otázka zjišťující, proč nebyli respondenti s cestovní kanceláří spokojeni ukázala, že jejich nespokojenost byla podle jejich slov spojená s „malou nabídkou“ a „s nabídkou hotelů a služeb“.

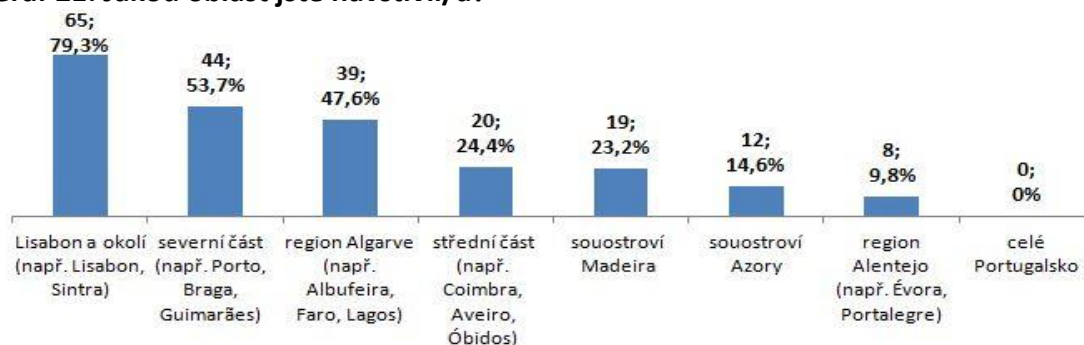
Graf 20: Pokud jste do Portugalska vycestoval/a s cestovní kanceláří, považujete nabídku zájezdů cestovních kanceláří za dostatečnou?

Zdroj: vlastní zpracování (2018)

Oblasti, které největší počet dotazovaných Čechů navštívilo, jsou Lisabon a okolí, severní část země a region Algarve. Může mít na to vliv i fakt, že v těchto třech oblastech se nacházejí mezinárodní letiště. Méně navštěvovanými byly centrální část Portugalska, souostroví Madeira, souostroví Azory a region Alentejo. S ohledem na to, že na Madeiru je pořádáno českými cestovními kancelářemi velký počet zájezdů, je Čechami tato oblast navštěvována poměrně málo. Navíc při položení otázky, jakou destinaci by chtěli nejvíce navštívit ti, co v Portugalsku nikdy nebyli, nejvíce z nich odpovědělo, že souostroví Madeiru. Všechny regiony Portugalska nenavštívil z dotazovaných Čechů nikdo.

Graf 21: Jakou oblast jste navštívil/a?

Zdroj: vlastní zpracování (2018)

Posledním úkolem pro české turisty, kteří navštívili Portugalsko, bylo ohodnotit infrastrukturu vybudovanou přímo i nepřímo pro cestovní ruch, kvalitu poskytovaných služeb, přátelskost místních obyvatel či péči o památky a životní prostředí. Hodnotit mohli jako ve škole známkami od 1 do 5, kdy 1 představovala velmi spokojen/a, 2 – spíše spokojen/a, 3 – nedokážu posoudit, 4 – spíše spokojen/a a 5 – velmi nespokojen/a. Z tabulky 12 a grafu 22 lze vyčíst, že celkově jsou čeští turisté s infrastrukturou a vybavením pro cestovní ruch v Portugalsku spokojeni. Jen velmi malé procento respondentů bylo s něčím nespokojeno. Nejvíce byli dotazovaní Češi nespokojeni se značením turistických a kulturních cílů, dále pak s dopravní infrastrukturou či kvalitou a dostupností ubytovacích zařízení. Velmi spokojeno bylo nejvíce respondentů s přátelskostí místních obyvatel, kvalitou a dostupností stravovacích a ubytovacích zařízení nebo s dostupností informací o Portugalsku či navštívené oblasti.

Tabulka 12: Prosím oznámujte, jak moc jste byl/a spokojen/a s:

	1	2	3	4	5
a) dopravní infrastrukturou:	30; 36,6%	36; 43,9%	11; 13,4%	5; 6,1%	0; 0%
b) kvalitou a dostupností ubytovacích zařízení:	42; 51,2%	29; 35,4%	6; 7,3%	5; 6,1%	0; 0%
c) kvalitou a dostupností stravovacích zařízení:	46; 56,1%	25; 30,5%	9; 11%	2; 2,4%	0; 0%
d) nákupními možnostmi:	29; 35,4%	32; 39%	18; 22%	3; 3,7%	0; 0%
e) vybavením pro sport a zábavu:	18; 22%	39; 47,6%	24; 29,3%	1; 1,2%	0; 0%
f) profesionalitou lidí pracujících ve službách:	21; 25,6%	43; 52,4%	15; 18,3%	3; 3,7%	0; 0%
g) dostupností informací o Portugalsku či navštívené oblasti:	42; 51,2%	26; 31,7%	11; 13,4%	3; 3,7%	0; 0%
h) péčí o památky a turistické atraktivity:	30; 36,6%	42; 51,2%	9; 11%	1; 1,2%	0; 0%
ch) péčí o životní prostředí:	20; 24,4%	39; 47,6%	21; 25,6%	2; 2,4%	0; 0%
i) přátelskostí místních obyvatel:	47; 57,3%	24; 29,3%	7; 8,5%	4; 4,9%	0; 0%
j) značením turistických a kulturních cílů:	27; 32,9	36; 43,9%	13; 15,9%	6; 7,3%	0; 0%

Zdroj: vlastní zpracování (2018)

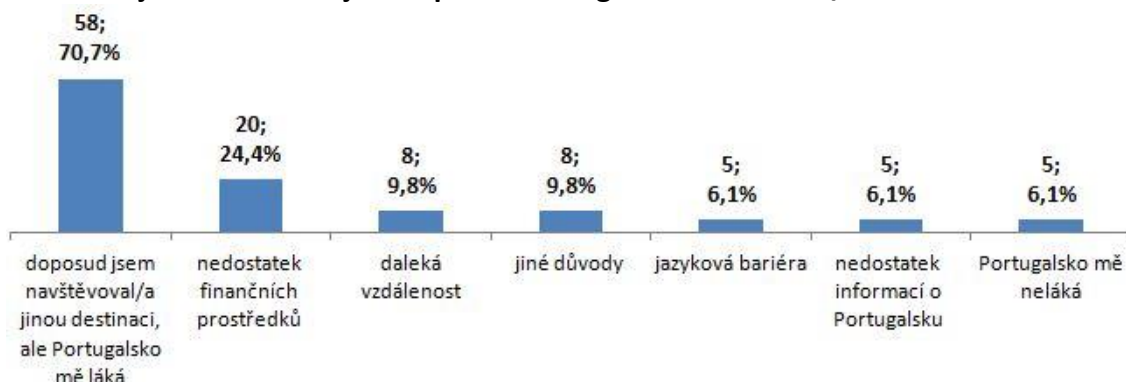
Graf 22: Spokojenost českých turistů s infrastrukturou a vybavením pro cestovní ruch v Portugalsku

Zdroj: vlastní zpracování (2018)

Otázky určené těm, kteří Portugalsko nikdy nenavštívili, se týkaly toho, co je vedlo k tomu, aby do Portugalska doposud nevycestovali, zda ho vůbec chtějí navštívit a kam by eventuálně chtěli v Portugalsku jet. Důvod nenavštívení Portugalska mohli respondenti vybrat z navržených možností a v případě, že jejich pravý důvod nebyl v nabídce uveden, mohli napsat svůj vlastní. Nejvíce respondentů, tedy více než 70 % doposud navštěvovalo jinou destinace, Portugalsko je ale přesto láká. 24,4 % dotazovaných uvedlo, že nemají dostatek finančních prostředků pro jeho návštěvu. Téměř 10 % respondentů pak odrazuje daleká vzdálenost. 6,1 % respondentů má pocit, že jsou o Portugalsku nedostatečně informováni a stejný počet respondentů Portugalsko neláká, proto lze předpokládat, že kvůli nedostatečné informovanosti o tom, co všechno Portugalsko nabízí, spousta lidí neví, a tím pádem je tato země neláká. Celkem 3 respondenti napsali, že se do Portugalska teprve chystají a další 3 dotazovaní doposud neměli příležitost. V jednom případě respondent zmínil, že nenašel důvod k tomu, aby Portugalsko navštívil, a jiný zase považuje Portugalsko za příliš chladné pro dovolenou v zimním období a má pocit, že pro letní dovolenou je málo propagované.

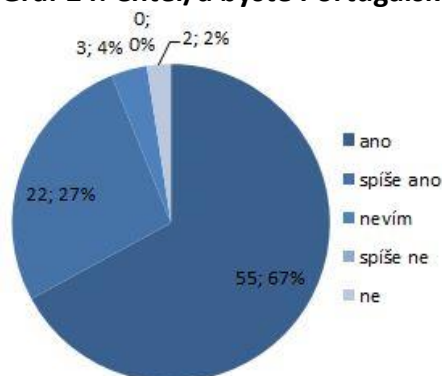
Graf 23: Z jakého důvodu jste doposud Portugalsko nenavštívil/a?

Zdroj: vlastní zpracování (2018)

Mezi respondenty se našla pouze 2 %, která nemají zájem Portugalsko navštívit vůbec, a 4 % dotazovaných odpovědělo, že neví. Jednoznačně toužících Portugalsko poznat bylo 67 %. Těch, kteří se přiklání k tomu, že by Portugalsko chtělo nejspíš navštívit, tj. vybralo odpověď „spíše ano“, bylo 27 %.

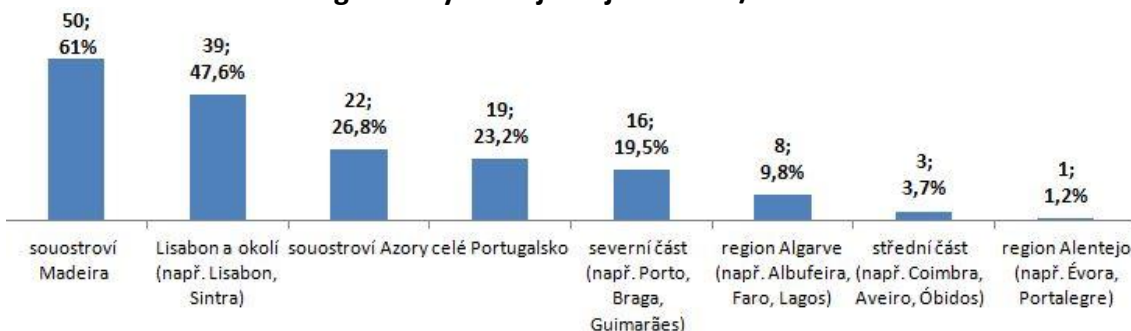
Graf 24: Chtěl/a byste Portugalsko navštívit?

Zdroj: vlastní zpracování (2018)

Nejvíce respondenty láká souostroví Madeira a Lisabon a jeho okolí. Region Algarve by překvapivě chtělo navštívit pouze 10 % respondentů. Nejméně lákavé je pro respondenty region Alentejo a střední část Portugalska.

Graf 25: Jakou část Portugalska byste nejraději navštívil/a?

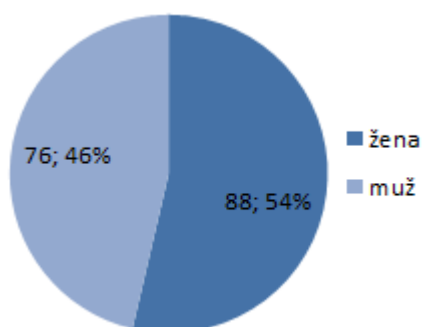

Zdroj: vlastní zpracování (2018)

Závěrečná část dotazníku obsahovala demografické otázky zjišťující pohlaví, věk a nejvyšší dosažené vzdělání respondentů. Snahou bylo získat podobný počet odpovědí od obou pohlaví, ukázalo se však, že ženy byly o něco ochotnější dotazník vyplnit. Jelikož byl dotazník distribuován zpravidla pomocí

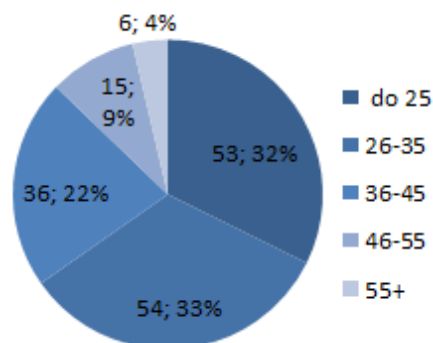
internetu, převážná většina respondentů je v mladém věku. Více jak polovina dotazovaných vlastní vysokoškolský titul a nejméně respondentů má pouze základní vzdělání.

Graf 27: Pohlaví respondentů

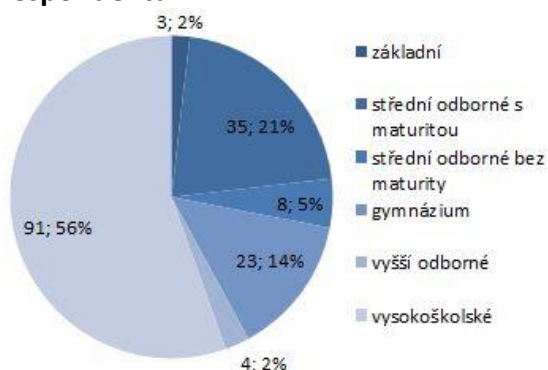
Zdroj: vlastní zpracování (2018)

Graf 26: Věk respondentů

Zdroj: vlastní zpracování (2018)

Graf 28: Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů

Zdroj: vlastní zpracování (2018)

7.2 Shrnutí dotazníkového šetření

Z výsledků dotazníkového šetření je zřejmé, že Češi si Portugalsko převážně spojují s mořem, vínem, fotbalem, teplým počasím, hlavní městem Lisabonem a památkami. Tyto spojitosti zároveň souvisí s hlavními motivy cest Čechů do Portugalska, kterými jsou poznání, relaxace, turistika a sport a také místní gastronomie. Pro většinu respondentů představuje Portugalsko atraktivní turistickou destinaci. Pouze 18 % respondentů by při organizaci zájezdu využilo služeb cestovních kanceláří. Důvod pro tak malý počet může být ten, že velká část dotazovaných respondentů je v poměrně mladém věku a mladší generace spíše touží po dobrodružství a nebojí se tolik cestovat.

Co se týče obecných znalostí o Portugalsku, až na pár výjimek respondentům nedělalo problém napsat, jaké je hlavní město Portugalska ani uvést nápoj, kterého je Portugalsko největším producentem. Fotbal je sport, který většina Čechů považuje v Portugalsku za tradiční. Párkrát se objevilo i surfování či býčí zápasy. Poměrně velký počet respondentů (83 %) dokázalo správně odpovědět na otázku, zda je Portugalsko nábožensky založená země. Největším problémem pro ně bylo vysvětlit pojmy „Azulejos“ a „Fado“, dokonce i pro ty, kteří již Portugalsko v minulosti navštívili. Pojem „Azulejos“ nedokázalo vysvětlit 64 % respondentů a „Fado“ celkem 70 % dotazovaných.

Jak již bylo zmíněno, hlavními motivy těch, kteří Portugalsko navštívili, byly poznání, relaxace, turistika a sport a gastronomie. Většina z nich by se do této země ráda vrátila znovu. Pouze 15 respondentů vyjelo do Portugalska s cestovní kanceláří, nedá se však říci, že by celkově byli s jejich službami a nabídkou spokojeni. Jimi nejnavštěvovanějšími destinacemi byly region Lisabon, severní část Portugalska a region Algarve. Nejméně Čechů cestovalo do regionu Alentejo a na Azory. Celé Portugalsko neprocestoval nikdo. Hodnocení kvality a dostupnosti infrastruktury a vybavenosti Portugalska pro cestovní ruch bylo dle zjištěných údajů uspokojivé. Ve většině případů respondenti byli buď velmi spokojeni, nebo spokojeni. Vždy poměrně velká část nebyla schopna kvalitu a spokojenost posoudit. Velmi malá část dotazovaných byla nespokojena především se značením turistických a kulturních cílů, dále pak s dopravní infrastrukturou či kvalitou a dostupností ubytovacích zařízení. Naopak známkou 1 byla nejčastěji ohodnocena přátelskost místních obyvatel, kvalita a dostupnost stravovacích a ubytovacích zařízení nebo dostupnost informací o Portugalsku či navštívené oblasti.

8 Závěr a doporučení

Portugalsko je oblíbenou cílovou destinací především pro návštěvníky ze západní Evropy, nicméně turisté ze střední a východní Evropy si do něj také pomalu hledají cestu, a to včetně Čechů. Jedná se o velice rozmanitou turistickou destinaci, která je zároveň bezpečná a kam při vstupu není zapotřebí splňovat žádné přísné administrativní podmínky.

Pro svou polohu, přírodní podmínky a mnoho kulturně-historických památek je Portugalsko vhodné pro provozování mnoha forem cestovního ruchu. Pobřežní oblasti jsou ideální pro dovolenou u moře a relaxaci či provozování vodních sportů, města plné zajímavých památek pak pro poznávání portugalské architektury, kultury a historie. Portugalské ostrovy zase nabízí mnoho krásných stezek pro turistiku.

Portugalsko je pro Čechy sice trochu vzdálenější destinací, ale snadno dostupnou díky přímým letům z Česka do 5 portugalských mezinárodních letišť. Mimo jiné i infrastruktura a služby v cestovním ruchu jsou v Portugalsku dnes již rozvinuté na poměrně vysoké úrovni. Resorty, hotely a jiné podniky jsou v oblastech jako Algarve, Madeira a ve městech jako Lisabon či Porto schopny uspokojit potřeby i těch nejnáročnějších návštěvníků. Na druhou stranu si Portugalsko zachovává svoji autentičnost prostřednictvím malých rybářských městeček, nacházejících se převážně na severu země, které většinou nejsou cílem větších organizovaných zájezdů, proto infrastruktura pro cestovní ruch v nich není tolik rozvinutá.

Tato bakalářská práce měla za cíl popsat předpoklady rozvoje cestovního ruchu v Portugalsku, analyzovat nabídku zájezdů českých cestovních kanceláří nacházejících se v Pardubickém kraji a zároveň zhodnotit, jak je Portugalsko vnímáno Čechy. Předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu v Portugalsku byly sepsány na základě literární rešerše.

Nabídka zájezdů cestovních kanceláří je opravdu pestrá, nicméně stále má jisté mezery. Portugalsko jako vyhlášená golfová destinace by si zasloužila větší pozornost v tomto směru, tedy pořádat více zájezdů pro golfové nadšence. Navíc se ukázalo, že v žádné z nabídek není zájezd, kde by se klienti mohli věnovat surfování či jiným vodním sportům, pro které jsou v Portugalsku výborné podmínky. Bylo by tedy vhodné organizovat i některé zájezdy tak, aby si

návštěvníci mohli vyzkoušet tyto typy sportů. Dále by programy zájezdů mohla zpestřit turistika v některých z přírodních chráněných oblastí, kterých je v Portugalsku několik. V rámci žádného zájezdu nebyla zahrnuta návštěva jediného národního parku Peneda-Gerês, který je také vhodný pro lehkou turistiku. Rovněž je nutné podotknout, že do Portugalska, jakožto typické fotbalové země, nejsou pro fanoušky tohoto sportu organizovány zájezdy zaměřující se na zajištění fotbalového zážitku žádnou cestovní kancelář v Pardubickém kraji.

To, jak Češi vnímají Portugalsko, bylo zjištěno na základě stanovení 3 výzkumných otázek, na které bylo zodpovězeno pomocí dotazníkového šetření. Výzkumné otázky byly stanoveny následovně:

1. Jaké povědomí mají Češi o Portugalsku?
2. Jsou čeští turisté spokojeni s infrastrukturou a vybavením Portugalska pro cestovní ruch?
3. Jaké jsou nejčastější důvody Čechů pro nezvolení Portugalska jako cílové destinace?

Povědomí Čechů o Portugalsku bylo zjišťováno položením několika otázek týkajících se základních faktů o Portugalsku a jeho tradičních kulturních prvků. Odpovědi jsou podrobně analyzovány v kapitole 7.1. Respondenti si nejčastěji Portugalsko spojují s mořem, vínem, fotbalem, teplým počasím a Lisabonem. Češi mají dobré povědomí o tom, že hlavním městem Portugalska je Lisabon, protože tuto otázku nedokázalo zodpovědět správně pouze 5 % respondentů. Zároveň 87 % dotazovaných dobře ví, že nápoj, jehož je Portugalsko významným producentem, je víno a 83 % respondentů správně uvedlo, že je Portugalsko nábožensky založenou zemí. Fotbal za tradiční sport v Portugalsku považuje téměř 80 % respondentů. Tato odpověď je samozřejmě správná, ale méně lidí už zmínilo sporty jako surfování či býčí zápasy, které mají v Portugalsku také dlouhou tradici. Golf například nebyl zmíněn ani jednou, i když je Portugalsko významnou golfovou destinací. Naopak velmi malé povědomí mají Češi o prvcích portugalské kultury „Azulejos“ a „Fado“. Pojem „Azulejos“ bylo schopno správně vysvětlit pouze 36 % respondentů, a „Fado“ dokonce jen 30 %. Co se týče portugalské gastronomie, velká část respondentů považuje za typické pokrmy portugalské kuchyně ryby a mořské plody. Tyto pokrmy jsou v portugalské kuchyni velice časté, jsou však

typické pro většinu přímořských států a ne pouze pro Portugalsko. Malý poměr respondentů bylo schopno uvést pokrmy, které pochází přímo z Portugalska. Solená treska „Bacalhau“ je národní portugalský pokrm, který zná pouze 12,2 % respondentů. Tradiční zákusek Pastel de nata zmínilo 10,4 % a Francesinha, která je typická pro severní Portugalsko, uvedlo 9,8 % dotazovaných.

Spokojenost s kvalitou a rozvinutostí infrastruktury, profesionalitou pracovníků ve službách, dostupností informací o Portugalsku, přátelskostí místních obyvatel či péčí o památky, turistické atraktivity a životní prostředí je celkově vysoká. Z tabulky 12 uvedené v kapitole 7.1, kde jsou podrobně vypsána hodnocení jednotlivých položek, lze vyčíst to, že nespokojeni byli čeští turisté jenom výjimečně. Z těch, kteří dokázali danou položku ohodnotit, většina uvedla, že byla spokojena nebo velmi spokojena. Lze tedy říci, že Portugalsko je jako turistická destinace vybavená na velmi dobré úrovni. Velmi spokojeno bylo více než 50% dotazovaných Čechů s přátelskostí místních obyvatel, kvalitou a rozvinutostí stravovacích a ubytovacích zařízení nebo s dostupností informací o Portugalsku či o jimi navštívené oblasti. Češi byli nejvíce nespokojeni se značením turistických a kulturních cílů, zároveň je však nutné podotknout, že i přesto byla tato nespokojenost zaznamenána pouze u 7,3 % respondentů.

Nejčastějším důvodem Čechů pro nezvolení Portugalska jako cílové destinace je ten, že doposud dávali přednost destinacím jiným, přesto je však Portugalsko láká. Dalším častým důvodem je nedostatek finančních prostředků pro jeho návštěvu.

Portugalsko je jako turistická destinace schopna uspokojit potřeby i těch nejnáročnějších návštěvníků. Stále si udržuje svoji autentičnost i pro zvyšující se počet návštěvníků cestujících do této země. S nejvyšší pravděpodobností lze předpokládat, že by si čeští turisté našli cestu do této země mnohem častěji, kdyby jejich povědomí o tom, co tato země nabízí, byla vyšší.

9 Seznam použitých zdrojů informací

ACK ČR, *Portugalsko*. [online]. 2018 [cit. 2018-01-23]. Dostupné z: <https://www.ack.travel/portugalsko/>

BUSINESSINFO.CZ, *Vztahy země s EU*. [online]. 2018 [cit. 2018-01-07]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/portugalsko-vztahy-zeme-s-eu-19423.html>

BUSINESSINFO.CZ, *Zahraniční obchod a investice*. [online]. 2018 [cit. 2018-01-07]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/portugalsko/ekonomika/investicni_klima.html

CESTOVANI.IDNES.CZ, *Obchody & ceny potravin v Portugalsku*. [online]. 2018 [cit. 2018-04-08]. Dostupné z: https://cestovani.idnes.cz/kolem-sveta.aspx?y=portugalsko/ceny_potraviny.htm

CK AUTOTURIST, *Portugalsko* [online]. 2018 [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <http://www.autoturist.cz/vyhledavani-zajezdu/1?es=1&sb=1&ci=176&di=466&df=&dt=&ti=0&bi=0&an=&ar=0&tt=0&du=0&at=0&pt=>

CK KARAVELA, *Madeira (Portugalsko)* [online]. 2018 [cit. 2018-03-14]. Dostupné z: <http://www.karavela.cz/trip/madeira-azorske-ostrovy-portugalsko/?related=0>

ČEDOK, *Portugalsko* [online]. 2018 [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: <https://www.cedok.cz/vysledky-vyhledavani?adults=2&date-from=2018-03-11&order=popular&total-price=0&page=1&query=Portugalsko>

ČILE, *Madeira – portugalský ostrovní ráj* [online]. 2018 [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <http://www.ck-cile.cz/letecke-zajedy/madeira-portugalsky-ostrovni-raj>

DN.pt, *Rumores forçam esclarecimento: grau de ameaça terrorista é moderado* [online]. 2017 [cit. 2018-02-04]. Dostupné z: <https://www.dn.pt/portugal/interior/grau-de-ameaca-terrorista-em-portugal-mantem-se-em-grau-moderado-8739698.html>

DUNLOP, Fiona. *Portugalsko*. Brno: Computer Press, c2007. Velký průvodce National Geographic (Computer Press). ISBN 978-80-251-1627-2.

ENCYCLOPÆDIA BRITANNICA, *Population Density of Portugal*. [online]. 2018 [cit. 2018-01-07]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Portugal/Settlement-patterns>

EUROSTAT, *NUTS 2 regions in Portugal, 2010 and 2013*. [online]. 2016 [cit. 2018-01-15]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/345175/7451602/nuts-map-PT.pdf>

EXIM TOURS, *Nostalgický Lisabon* [online]. 2018 [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <https://www.eximtours.cz/portugalsko-lisabon-nostalgicky-lisabon-l18-26-9-2018-30-9-2018-260100528>

FIRO-TOUR, *Portugalsko* [online]. 2018 [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <http://www.firotour.cz/zajezdy/portugalsko/>

FISCHER, *Golf v Portugalsku* [online]. 2018 [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <https://www.fischer.cz/golf/portugalsko>

FISCHER, *Portugalsko* [online]. 2018 [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: <https://www.fischer.cz/vysledky-vyhledavani?TT=0&AC1=2&DD=2018-03-12&RD=2018-04-12&NN=7|8|9&D=605|1061|677|822&PF=0&PT=450000>

FROMMER'S, *Sustainable Travel & Ecotourism in Portugal*. [online]. 2018 [cit. 2018-01-07]. Dostupné z: <https://www.frommers.com/destinations/portugal/planning-a-trip/sustainable-travel--ecotourism>

HRALA, Václav. *Geografie cestovního ruchu*. Vyd. 3. Praha: Oeconomica, 2005. ISBN 80-245-0858-3.

HRUBEŠOVÁ, Marika. *Hodnocení potenciálu cestovního ruchu ve vybraném regionu*. Brno, 2007. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Ing. Martin Šauer.

IEP, *Global Peace Index 2017: Measuring peace in a complex world*. [online]. 2017 [cit. 2018-02-04]. Dostupné z: <http://visionofhumanity.org/app/uploads/2017/06/GPI17-Report.pdf>

IEP, *Global Terrorism Index 2017: Measuring the impact of terrorism*. [online]. 2017 [cit. 2018-02-04]. Dostupné z: <http://visionofhumanity.org/app/uploads/2017/11/Global-Terrorism-Index-2017.pdf>

INE, *Portugal 2016* [online]. 2017 [cit. 2018-01-07]. Dostupné z: https://www.ine.pt/xportal/xmain?xpid=INE&xpgid=ine_publicacoes&PUBLICACOESpub_boui=311367589&PUBLICACOESmodo=2

INE, *In 2016 the GVA generated by tourism represented 7.1% of national GVA - 2014-2016* [online]. 2017 [cit. 2018-01-14]. Dostupné z: https://www.ine.pt/xportal/xmain?xpid=INE&xpgid=ine_destaqes&DESTAQUESdest_boui=307869864&DESTAQUESmodo=2

INE, *Statistical Yearbook of Portugal 2016* [online]. 2017 [cit. 2018-01-07]. Dostupné z:

https://www.ine.pt/xportal/xmain?xpid=INE&xpgid=ine_publicacoes&PUBLICACOEspub_boui=313752316&PUBLICACOEStema=00&PUBLICACOESmodo=2

KO-TOUR, *Španělsko a Portugalsko – velký okruh* [online]. 2018 [cit. 2018-03-12]. Dostupné z:

<https://www.kotour.cz/vyhledavani-zajezdu/1?es=0&sb=0&an=&df=&dt=&ci=176&di=466&ai=&bi=0&ti=0&tt=0&du=0&at=0&pa=0&ar=0>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR, *Příjezdy rezidentů do hromadných ubytovacích zařízení cestovního ruchu ve vybraných evropských zemích*. [online]. 2015 [cit. 2018-02-16]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/getmedia/4c15e2e2-8c68-40a0-ac30-a18d59122b78/3-Vybrane-evropske-zeme-prijezdy-rezidentu-do-HUZ.pdf>

MZV ČR, *Celní a devizové předpisy*. [online]. 2018 [cit. 2018-01-07]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/portugalsko/cestovani/duty.html

MZV ČR, *Specifika, bezpečnostní situace, doporučení turistům*. [online]. 2018 [cit. 2018-01-07]. Dostupné z:

http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/portugalsko/cestovani/other.html

PÁSKOVÁ, Martina, ZELENKA, Josef. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002.

PODHORSKÝ, Marek. *Portugalsko: podrobné a přehledné informace o historii, kultuře, přírodě a turistickém zázemí Portugalska*. Praha: Freytag & Berndt, 2000. Průvodce na cesty (Freytag & Berndt). ISBN 80-86236-02-1.

POZNÁNÍ, *Portugalsko aktivní dovolená a zájezdy 2018* [online]. 2018 [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <http://www.poznani.cz/portugalsko/zajezdy/>

REDOK TRAVEL, *Portugalsko* [online]. 2018 [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: <https://www.redok.cz/vyhledavani/?destination=43>

RYANAIR, *Cheap flights to Portugal*. [online]. 2018 [cit. 2018-01-10]. Dostupné z: <https://flights.ryanair.com/en-gb/flights-to-portugal>

RYGLOVÁ, Kateřina. *Cestovní ruch: soubor studijních materiálů*. Vyd. 3., rozš. Ostrava: Key Publishing, 2009. Management (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-028-6.

RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ. *Cestovní ruch - podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-4039-3.

ŘÍCHOVÁ, Blanka. *Západoevropské politické systémy: komparace politických systémů*. V Praze: Oeconomica, 2009. ISBN 978-80-245-1516-8.

SKYSCANNER, *Nejlevnější lety do Portugalska*. [online]. 2002-2018 [cit. 2018-02-13]. Dostupné z: <https://www.skyscanner.cz/doprava/lety/cz/pt/nejlevnejsi-lety-od-ceska-republika-do-portugalsko.html?rtn=1>

SYMINGTON, Martin. *Portugalsko*. Vyd. 4., (dopl.). Přeložil Lenka SVOBODOVÁ, přeložil Josef KOVAL. V Praze: Ikar, 2009. Společník cestovatele. ISBN 978-80-249-1174-8.

UNESCO, *Properties inscribed on the World Heritage List*. [online]. 2018 [cit. 2018-01-09]. Dostupné z: <http://whc.unesco.org/en/statesparties/pt>

VISIT PORTUGAL, *All About Portugal: Getting to Portugal*. [online]. 2018 [cit. 2018-01-09]. Dostupné z: <https://www.visitportugal.com/en/sobre-portugal/como-chegar>

VISIT PORTUGAL, *Centro de Portugal*. [online]. 2018 [cit. 2018-01-22]. Dostupné z: <https://www.visitportugal.com/en/destinos/centro-de-portugal>

VISIT PORTUGAL, *Golf*. [online]. 2018 [cit. 2018-01-20]. Dostupné z: <https://www.visitportugal.com/en/experiencias/golfe>

VISIT PORTUGAL, *Natural parks and reserves*. [online]. 2018 [cit. 2018-01-21]. Dostupné z: <https://www.visitportugal.com/en/node/73845>

VISIT PORTUGAL, *Nazaré*. [online]. 2018 [cit. 2018-01-22]. Dostupné z: <https://www.visitportugal.com/en/destinos/centro-de-portugal/73770>

VISIT PORTUGAL, *Portugal wins World's Leading Destination at the World Travel Awards*. [online]. 2017 [cit. 2018-01-09]. Dostupné z: <https://www.visitportugal.com/en/node/351905>

VOTAVOVÁ, Jiřina. Pro jediný evropský čaj až na Azory. *I60.cz: Portál pro aktivní seniory* [online]. 6.9.2015 [cit. 2018-01-28]. Dostupné z: <https://www.i60.cz/clanek/detail/12830/pro-jediny-evropsky-caj-az-na-azory>

WORLD TOURISM ORGANIZATION UNWTO, *Portugal commits to the International Year of Sustainable Tourism for Development 2017*. [online]. 2018 [cit. 2018-01-07]. Dostupné z: <http://media.unwto.org/press-release/2017-02-14/portugal-commits-international-year-sustainable-tourism-development-2017>

ZELENKA, Josef, PÁSKOVÁ, Martina. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-880-2.

Seznam příloh

Příloha 1: Přehled poznávacích zájezdů cestovních kanceláří v Pardubickém kraji	72
Příloha 2: Dotazník	79
Příloha 3: Podklad pro zadání bakalářské práce studenta	82

Seznam obrázků

Obrázek 1: Administrativní členění Portugalska	2
Obrázek 2: Hustota zalidnění	10
Obrázek 3: Národní park Peneda-Gerês	15
Obrázek 4: Pena Palace, jeden z paláců v přírodním parku Sintra-Cascais	16
Obrázek 5: Ukázka Azulejos, které zdobí interiér vlakového nádraží v Portu	17
Obrázek 6: Pozůstatky římského chrámu v Évoře	18
Obrázek 7: Trasa zájezdu „Španělsko a Portugalsko – velký okruh“	40
Obrázek 8: Trasa zájezdu „Portugalsko – země mořeplavců, vína a slunce“	43

Seznam tabulek

Tabulka 1: Orientační ceny potravin	7
Tabulka 2: Nejmírumilovnější země světa 2017	8
Tabulka 3: Žebříček zemí s největším teroristickým dopadem	9
Tabulka 4: Množstevní limity zboží osvobozeného od cla nebo dodatečných daní	12
Tabulka 5: Státní svátky v Portugalsku	19
Tabulka 6: Přehled členů ACK ČR nabízející zájezdy do Portugalska	35
Tabulka 7: Pobytové zájezdy pořádané cestovní kanceláří Autoturist	37
Tabulka 8: Pobytové zájezdy pořádané cestovní kanceláří FIRO-tour	38
Tabulka 9: Pobytové zájezdy pořádané cestovní kanceláří Čedok	39
Tabulka 10: Pobytové zájezdy pořádané cestovní kanceláří Fischer	42
Tabulka 11: Přehled golfových zájezdů pořádaných cestovní kanceláří Fischer	42
Tabulka 12: Prosím oznámkujte, jak moc jste byl/a spokojen/a s:	57
Tabulka 13: Přehled poznávacích zájezdů pořádaných cestovní kanceláří Autoturist	72
Tabulka 14: Přehled poznávacích zájezdů a eurovíkendů pořádaných cestovní kanceláří FIRO-tour	74
Tabulka 15: Přehled poznávacích zájezdů pořádaných cestovní kanceláří Čedok	75
Tabulka 16: Přehled poznávacích zájezdů pořádaných cestovní kanceláří KO-Tour	76
Tabulka 17: Přehled poznávacích zájezdů pořádaných cestovní kanceláří EXIM tours	76
Tabulka 18: Přehled poznávacích zájezdů pořádaných cestovní kanceláří Fischer	76

Tabulka 19: Přehled poznávacích zájezdů pořádaných cestovní kanceláří Redok Travel.....	77
Tabulka 20: Přehled poznávacích zájezdů pořádaných cestovní kanceláří Poznání	77
Tabulka 21: Přehled poznávacích zájezdů pořádaných cestovní kanceláří ČiLe....	78
Tabulka 22: Přehled poznávacích zájezdů pořádaných cestovní kanceláří Karavela	79

Seznam grafů

Graf 1: Podíl turistických ubytovacích zařízení v jednotlivých regionech	31
Graf 2: Příjezdy rezidentů do hromadných ubytovacích zařízení cestovního ruchu v Portugalsku.....	31
Graf 3: Přenocování podle země obvyklého pobytu hostů	32
Graf 4: Nejčastější motivy pro vycestování rezidentů v rámci území Portugalska	32
Graf 5: Pobytové zájezdy podle destinací nabízené cestovními kancelářemi v Pardubickém kraji	45
Graf 6: Nejčastěji zahrnuté destinace do programů poznávacích zájezdů pořádaných cestovními kancelářemi s pobočkami v Pardubickém kraji	47
Graf 7: S čím si nejvíce spojujete Portugalsko?	50
Graf 8: Považujete Portugalsko za turisticky atraktivní zemi?	51
Graf 9: Cestoval/a byste do Portugalska raději sám/sama nebo s cestovní kanceláří?	51
Graf 10: Jaké je hlavní město Portugalska?.....	52
Graf 11: Jakého nápoje je Portugalsko největším producentem?	52
Graf 12: Které sporty jsou tradiční pro Portugalsko?.....	52
Graf 13: Vysvětlíte prosím, co je „Azulejos“	53
Graf 14: Je Portugalsko nábožensky založená země?	53
Graf 15: Jaké pokrmy jsou typické pro portugalskou kuchyni?.....	54
Graf 16: Vysvětlíte prosím, co je „Fado“	55
Graf 17: Navštívil/a jste někdy Portugalsko?	55
Graf 18: Navštívil/a byste Portugalsko znovu?.....	55
Graf 19: Co bylo převažujícím motivem Vaší návštěvy?	56
Graf 20: Pokud jste do Portugalska vycestoval/a s cestovní kanceláří, považujete nabídku zájezdů cestovních kanceláří za dostatečnou?	56
Graf 21: Jakou oblast jste navštívil/a?	57
Graf 22: Spokojenost českých turistů s infrastrukturou a vybavením pro cestovní ruch v Portugalsku	58
Graf 23: Z jakého důvodu jste doposud Portugalsko nenavštívil/a?	59
Graf 24: Chtěl/a byste Portugalsko navštívit?	59
Graf 25: Jakou část Portugalska byste nejraději navštívil/a?	60
Graf 26: Věk respondentů.....	60
Graf 27: Pohlaví respondentů	60
Graf 28: Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů	61

10 Přílohy

Příloha 1: Přehled poznávacích zájezdů cestovních kanceláří v Pardubickém kraji

Tabulka 13: Přehled poznávacích zájezdů pořádaných cestovní kanceláří Autoturist

Název zájezdu	Navštívené destinace	Termíny	Délka	Cena od
Lisabon – letecký eurovíkend	Lisabon, Sintra, Cabo de Roca	březen-září	4 dny	14 991 Kč
Lisabon – perla Portugalska	Lisabon, Sintra	květen-říjen	4 dny	14 990 Kč
Porto – hotel HF Ipamena Park	Porto, Braga, Guimarães	květen	4 dny	15 779 Kč
Nostalgický Lisabon	Lisabon, Sintra, Cabo da Roca, Cascais	září	5 dní	17 943 Kč
		duben	6 dní	15 690 Kč
Lisabon	Lisabon, Porto, Sintra, Cabo da Roca	červen	6 dní	18 990 Kč
	Lisabon, Estoril, Cascais, Sintra, Cabo da Roca	červenec		17 990 Kč
Portugalsko, Španělsko	Lagos, Lisabon, Sintra, Cabo da Roca, Tomar, Batalha, Alcobaça, Fátima, Coimbra, Porto + Španělsko (Barcelona, Granada, Alhambra, Córdoba, Gibraltar, Cádiz, Salamanca, El Escorial, Toledo, Madrid), Francie (Lyon)	červenec	15 dní	22 290 Kč
Velký okruh Portugalskem	Faro, Lisabon, Coimbra, Aveiro, Porto, Guimarães, Braga, Peso da Régua, Lamego, Fátima, Sintra, Cabo da Roca, Silves, Lagos, mys Sv. Vincenta	červen-září	8 dní	22 290 Kč
Poznávací týden+Mimosa	ostrov Madeira	květen, červen, srpen, září	8 dní	23 290 Kč
Poznávací týden+Florasol	ostrov Madeira	květen, srpen, září	8 dní	23 390 Kč
Portugalským pobřežím Atlantiku s výletem do Španělska	Faro, Sintra, Cabo da Roca, Lisabon, Óbidos, Alcobaça, Porto, Braga, Bom Jesus do Monte, Santiago de Compostela, Coimbra, Tomar, Fátima, Batalha, Nazaré	červen-září	8 dní	23 490 Kč
Lisabonský týden	Faro, Lisabon, Estoril, Cascais, Óbidos, Fátima, Sintra, Cabo da Roca	červen-září	8 dní	24 990 Kč

Portugalsko – velký okruh	Lisabon, Sintra, Cabo da Roca, Fátima, Batalha, Alcobaça, Tomar, Coimbra, Évora, mys Sv. Vincenta, Lagos	září	8 dní	24 990 Kč
Nostalgické Portugalsko	Lisabon, Sintra, Cabo da Roca, Óbidos, Nazaré, Batalha, Fátima, Porto, Braga, Ponte de Lima, Viana do Castelo, Coimbra, Tomar, Estoril,	květen, červen, září	8 dní	24 990 Kč
Poznávací týden+Girassol	ostrov Madeira	květen, srpen, září	8 dní	25 290 Kč
Turistika a koupání na Madeiře	ostrov Madeira	červen, srpen, září, říjen	8 dní	25 490 Kč
Velký okruh Madeirou	ostrov Madeira, ostrov Porto Santo	květen, srpen, září, říjen	8 dní	26 990 Kč
Fly and drive Madeira	ostrov Madeira	květen-říjen	8 dní	26 490 Kč
Za vůní ostrova a barvami květin	ostrov Madeira, Porto Santo	květen, říjen	8 dní	26 990 Kč
To nejlepší z Portugalska	Lisabon, Evora, Tomar, Fatima, Coimbra, Porto, Batalha, Alcobaça, Óbidos, Sintra	květen, červen, září, říjen	8 dní	27 990 Kč
Madeira, exotický ráj na dosah, květinový ostrov věčného jara	ostrov Madeira, Porto Santo	červenec, říjen	10/11 dní	27 990 Kč
Španělsko, Portugalsko – velký okruh letecky	Lagos, Lisabon, Sintra, Cabo da Roca, Tomar, Batalha, Alcobaça, Fátima, Coimbra, Porto + Španělsko (Barcelona, Granada, Alhambra, Córdoba, Gibraltar, Cádiz, Salamanca, El Escorial, Toledo, Madrid), Francie (Lyon)	září	13 dní	29 990 Kč
Azorské ostrovy	ostrov São Miguel a Terceira	září	8 dní	34 990 Kč
Azorské ostrovy	ostrov São Miguel a Terceira	červen – srpen	8 dní	35 990 Kč
Madeira – Azorské ostrovy	ostrov Madeira, ostrov São Miguel	duben-červenec	8 dní	45 900 Kč

Zdroj: upraveno podle Autoturist (2018)

Tabulka 14: Přehled poznávacích zájezdů a eurovíkendů pořádaných cestovní kanceláří FIRO-tour

Název zájezdu	Navštívené destinace	Termíny	Délka	Cena od
Porto a okolí	Porto, Minho, Bom Jesus do Monte, Guimarães	říjen	4 dny	18 990 Kč
Lisabon, Porto	Lisabon, Porto, Sintra, Cabo da Roca	říjen	5 dní	19 940 Kč
Grand tour Madeirou	ostrov Madeira	červen, srpen, září	8 dní	28 490 Kč
Madeira – místa známá i neznámá, trekking s Janem Kubištou	ostrov Madeira, ostrov Porto Santo	srpen	8 dní	28 490 Kč
Slavnosti květin na Madeiře	ostrov Madeira	duben	8 dní	28 490 Kč
Grand tour Portugalskem s koupáním na Algarve	Lisabon, Sintra, Cabo da Roca, Cascais, Óbidos, Nazaré, Fátima, Tomar, Aveiro, Costa Nova, Porto, Bom Jesus do Monte, Guimaraes, Vila Nova Gaia, Porto, Gondomar, Évora, Algarve	září	11 dní	33 715 Kč
Nejen po stopách slavných mořeplavců a objevitelů	Algarve, Tavira, Lagos, Sagres, mys sv. Vincenta, Lisabon, Fátima + Španělsko	září	8 dní	29 250 Kč
Čarokrásné pobřeží a rozmanitá historie Portugalska	Algarve, Lisabon, Faro, Tavira, Olhao, Silves, Monchique, Foia, Lagos, Ponta da Piedade, Quinta dos Vales, Cabo de Sao Vicente + Španělsko	červen, září	8 dní	29 250 Kč

Zdroj: upraveno podle FIRO-tour (2018)

Tabulka 15: Přehled poznávacích zájezdů pořádaných cestovní kanceláří Čedok

Název zájezdu	Navštívené destinace	Termíny	Délka	Cena od
Prodloužené víkendy v Lisabonu	Lisabon, Sintra, Cabo da Roca	červen-září	4 dny	15 670 Kč
Velký okruh Portugalskem	Faro, Lisabon, Coimbra, Aveiro, Porto, Guimarães, Braga, Peso da Régua, Lamego, Fátima, Sintra, Cabo de Roca, Silves, Lagos, mys svatého Vincenta	červen-září	9 dní	22 990 Kč

To nejlepší z Portugalska	Lisabon, Évora, Tomar, Fátima, Coimbra, Porto, Batalha, Alcobaça, Óbidos, Sintra	květen, červen, září, říjen	8 dní	27 990 Kč
Lisabonský týden	Faro, Lisabon, Belém, Estoril, Cascais, Óbidos, Fátima, Sintra, Cabo de Roca	červenec-září	9 dní	23 990 Kč
Portugalským pobřežím Atlantiku s výletem do Španělska	Faro, Sintra, Cabo da Roca, Lisabon, Óbidos, Alcobaça, Porto, Braga, Bom Jesus do Monte, Santiago de Compostela, Coimbra, Tomar, Fátima, Batalha, Nazaré	červen-září	8 dní	23 490 Kč
Turistika a koupání na Madeiře	ostrov Madeira	červen, srpen, září, říjen	8 dní	25 490 Kč
Velký okruh Madeirou	ostrov Madeira	září	8 dní	26 990 Kč
Azorské ostrovy	ostrov São Miguel a Terceira	červen, srpen	8 dní	35 990 Kč

Zdroj: upraveno podle Čedok (2018)

Tabulka 16: Přehled poznávacích zájezdů pořádaných cestovní kanceláří KO-Tour

Název zájezdu	Navštívené destinace	Termíny	Délka	Cena od
Španělsko a Portugalsko – velký okruh	Španělsko (Barcelona, Granada, Córdoba, Sevilla, Gibraltar, Cádiz, Salamanca, El Escorial, Toledo, Madrid) + Algarve, Lisabon, Cabo da Roca, Sintra, Tomar, Batalha, Alcobaça, Fátima, Coimbra, Porto + Francie (Lyon)	červen	15 dní	22 390 Kč

Zdroj: upraveno podle KO-Tour (2018)

Tabulka 17: Přehled poznávacích zájezdů pořádaných cestovní kanceláří EXIM tours

Název zájezdu	Navštívené destinace	Termíny	Délka	Cena od
Nostalgický Lisabon	Lisabon, Sintra, Cabo da Roca, Cascais	duben, září	6 dní	15 690 Kč

Zdroj: upraveno podle EXIM tours (2018)

Tabulka 18: Přehled poznávacích zájezdů pořádaných cestovní kanceláří Fischer

Název zájezdu	Navštívené destinace	Termíny	Délka	Cena od
Lisabon – perla Portugalska	Lisabon, Sintra	únor, březen, květen, červenec-	4 dny	15 990 Kč

		říjen, prosinec		
Podmanivé Portugalsko	Lisabon, Sintra, Cabo da Roca, Óbidos, Nazaré, Batalha, Fátima, Porto, Braga, Ponte de Lima, Viana do Castelo, Coimbra, Tomar, Estoril	květen, červen, září	8 dní	24 990 Kč
Portugalsko po vlastní ose (Fly & Drive)	Lisabon, Sintra, Estoril, Batalha, Fátima, Porto, Guimarães, Braga, Aveiro, Coimbra, Alcobaça, Nazaré, Óbidos	březen- říjen	8 dní	16 790 Kč
Poznávací týden na Madeiře	ostrov Madeira	květen, červen, srpen, září	8 dní	26 580 Kč

Zdroj: upraveno podle Fischer (2018)

Tabulka 19: Přehled poznávacích zájezdů pořádaných cestovní kanceláří Redok Travel

Název zájezdu	Navštívené destinace	Termíny	Délka	Cena od
Madeira – Exotický ráj	ostrov Madeira, (Porto Santo)	duben, červen, říjen	11 dní	27 990 Kč
Madeira – Exotický ráj, ostrov věčného jara, 9 nocí	ostrov Madeira, (Porto Santo)	říjen	10 dní	27 990 Kč
Portugalsko – Země mořeplavců, vína a slunce	Óbidos, Nazaré, Alcobaça, Batalha, Coimbra, Porto, Braga, Guimarães, Tomar, Fátima, Lisabon, Sintra, Cabo da Roca, Cascais, Estoril	květen, červenec, září	8 dní	27 490 Kč
Lisabon, město mořeplavců	Lisabon, Sintra, Cabo da Roca, Cascais, Estoril	červen, září, říjen	4 dny	18 990 Kč
Z Porta krajem Douro	Porto, Braga + Španělsko (Santiago de Compostela, A Coruna, Pontevedra costa, Rías Baixas)	červen	6 dní	23 990 Kč
Lisabon a pobřeží Algarve s návštěvou Sevilly	Lisabon, Algarve, Silves, Lagos, Sagres, Almancil + Španělsko (Sevilla)	červen	7 dní	28 990 Kč
Španělsko a Portugalsko	Algarve, Lagos, Lisabon, Cabo da Roca, Sintra, Tomar, Batalha, Alcobaca, Fátima, Coimbra, Porto + Španělsko (Barcelona,	září	13 dní	29 990 Kč

	Granada, Alhambra, Córdoba, Gibraltar, Cádiz, Salamanca, El Escorial, Toledo, Madrid)			
--	---	--	--	--

Zdroj: upraveno podle Redok Travel (2018)

Tabulka 20: Přehled poznávacích zájezdů pořádaných cestovní kanceláří Poznání

Název zájezdu	Navštívené destinace	Termíny	Délka	Cena od
Exotická Madeira s výletem na „koupací“ ostrov Porto Santo	ostrov Madeira, ostrov Porto Santo	duben, květen, červen, září	10 dní	34 990 Kč
Madeira – pohodová turistika na květinovém ostrově věčného jara	ostrov Madeira	květen, červen, září	8 dní	28 670 Kč
Pohodový týden – Madeira – alpské a exotické scenérie	ostrov Madeira	květen, červen, září	8 dní	29 990 Kč
Pohodový týden – Azorské ostrovy – zelený maják Atlantiku São Miguel	ostrov São Miguel	září	8 dní	39 990 Kč
Portugalsko letecky	Lisabon, Sintra, Cabo da Roca, Fátima, Batalha, Alcobaça, Tomar, Porto, Coimbra, Évora, Algarve, mys svatého Vincenta, Lagos	květen, září	8 dní	24 990 Kč
Portugalsko – Lisabon, královská sídla a krásy pobřeží Atlantiku s koupáním	Lisabon, Estoril, Cascais, Sintra	červen, červenec, říjen	6 dní	18 990 Kč
Lisabon, Algarve – návštěva Sevilly – let	Lisabon, Silves, Lagos, Sagres, mys svatého Vincenta, Almancil, Sevilla	červen	7 dní	28 990 Kč
Portugalsko – Porto, příroda, památky a víno	Porto, Guimarães, Braga	červen, srpen	5 dní	16 990 Kč
Velký okruh Španělskem a Portugalskem - bus	Španělsko (Barcelona, Granada, Córdoba, Sevilla, Gibraltar, Cádiz, Salamanca, Toledo, El Escorial, Madrid) + Algarve (Lagos), Lisabon, Cabo da Roca, Sintra, Tomar Batalha, Alcobaça, Fátima,	červen	15 dní	22 290 Kč

	Coimbra, Porto + Francie (Lyon)			
--	------------------------------------	--	--	--

Zdroj: upraveno podle Poznání (2018)

Tabulka 21: Přehled poznávacích zájezdů pořádaných cestovní kanceláří ČiLe

Název zájezdu	Navštívené destinace	Termíny	Délka	Cena od
Madeira – portugalský ostrovní ráj	Ostrov Madeira, fakultativně ostrov Porto Santo	květen, září	8 dní	25 990 Kč

Zdroj: upraveno podle ČiLe (2018)

Tabulka 22: Přehled poznávacích zájezdů pořádaných cestovní kanceláří Karavela

Název zájezdu	Destinace	Termín	Délka	Cena od
MADEIRA (Portugalsko)	ostrov Madeira	duben, červen	8 dní	27 990 Kč

Zdroj: upraveno podle Karavela (2018)

Příloha 2: Dotazník

Dotazník k bakalářské práci na téma
„Předpoklady rozvoje cestovního ruchu v Portugalsku“

1) Napište prosím, s čím si nejvíce spojujete Portugalsko. (je možné uvést i více možností)

.....

2) Považujete Portugalsko za turisticky atraktivní zemi?

☐ ano	☐ nedokážu posoudit	☐ ne
☐ spíše ano	☐ spíše ne	

3) Cestoval/a byste do Portugalska raději sám/sama nebo s cestovní kanceláří?

☐ sám/sama	☐ s cestovní kanceláří

Pro hlubší zjištění povědomí Čechů o Portugalsku, pokuste se prosím zodpovědět následující otázky:

4) Jaké je hlavní město Portugalska?

5) Jakého nápoje je Portugalsko významným producentem?

6) Které sporty jsou tradiční pro Portugalsko?

7) Vysvětlete prosím, co je „Azulejos“:

8) Je Portugalsko nábožensky založená země? ☐ ano ☐ ne ☐ nevím

9) Jaké pokrmy jsou typické pro portugalskou kuchyni?

10) Vysvětlete prosím, co je „Fado“:

11) Navštívil/a jste někdy Portugalsko? (Pokud jste zodpověděl/a NE, přejděte prosím na otázku číslo 17)

☐ ano	☐ ne

12) Navštívil/a byste Portugalsko znovu?

☐ ano	☐ nevím	☐ ne
☐ spíš ano	☐ spíše ne	

13) Co bylo převažujícím motivem Vaší návštěvy? (uved'te max. 3 možnosti)

☐ poznání (kultura, historie, apod.)	☐ bezpečnost země
☐ relaxace (pláže, pobyt v přírodě apod.)	☐ nízké ceny oproti jiným zemím západní Evropy
☐ turistika a sport	☐ místní gastronomie
☐ zdraví a zdravotní péče (např. lázně)	☐ studium, vzdělání
☐ návštěva přátel a příbuzných	☐ účast na významné akci, události
☐ práce a obchod	☐ jiné:
☐ náboženství (poutě apod.)	

14) Pokud jste do Portugalska vycestoval/a s cestovní kanceláří, považujete nabídku zájezdů cestovních kanceláří za dostatečnou?

☐ ano	☐ spíše ne	☐ s CK jsem nevycestoval
☐ spíš ano	☐ ne	
☐ nedokážu posoudit		

V případě, že jste zaškrtnl/a SPÍŠE NE nebo NE, uveďte prosím, s čím konkrétně jste nebyl/a spokojen/a:

.....

15) Jakou oblast jste navštívil/a?

☐ severní část (např. Porto, Braga, Guimarães)	☐ region Alentejo (např. Évora, Portalegre)
☐ střední část (např. Coimbra, Aveiro, Óbidos)	☐ region Algarve (např. Albufeira, Faro, Lagos)
☐ Lisabon a okolí (např. Lisabon, Sintra)	☐ souostroví Madeira
	☐ souostroví Azory
	☐ celé Portugalsko

16) Prosím oznámte, jak moc jste byl/a spokojen/a s:

(1-velmi spokojen/a; 2-spíše spokojen/a; 3-nedokážu posoudit; 4-spíše nespokojen/a; 5-velmi nespokojen/a).

a) dopravní infrastruktura:	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
b) kvalita a dostupnost ubytovacích zařízení:	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
c) kvalita a dostupnost stravovacích zařízení:	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
d) nákupní možnosti:	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
e) vybavení pro sport a zábavu:	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
f) profesionalita lidí pracujících ve službách:	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
g) dostupností informací o Portugalsku či navštívené oblasti:	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
h) péčí o památky a turistické atraktivity:	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
i) péčí o životní prostředí:	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
j) přátelskostí místních obyvatel:	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
k) značením turistických a kulturních cílů:	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5

17) Z jakého důvodu jste doposud Portugalsko nenavštívil/a?

☐ nedostatek informací o Portugalsku	☐ nedostatek finančních prostředků
☐ Portugalsko mě neláká	☐ zdravotní důvody
☐ doposud jsem navštěvoval/a jinou destinaci, ale Portugalsko mě láká	☐ jazyková bariéra
☐ daleká vzdálenost	☐ jiné důvody:
.....

18) Chtěl/a byste Portugalsko navštívit?

☐ ano	☐ nevím	☐ ne
☐ spíš ano	☐ spíše ne	

19) Jakou část Portugalska byste nejraději navštívil/a? (možné zaškrtnout max. 2 odpovědi)

☐ severní část (např. Porto, Braga, Guimarães)	☐ region Alentejo (např. Évora, Portalegre, Bejo)
☐ střední část (např. Coimbra, Aveiro, Óbidos)	☐ region Algarve (např. Albufeira, Faro, Lagos)
☐ Lisabon a okolí (např. Lisabon, Sintra)	☐ souostroví Madeira
	☐ souostroví Azory
	☐ celé Portugalsko

20) Jaké je Vaše pohlaví?

☐ žena	☐ muž

21) Do jaké věkové skupiny se řadíte?

☐ do 25	☐ 36-45	☐ 55+
☐ 26-35	☐ 46-55	

22) Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

☐ základní	☐ gymnázium
☐ střední odborné s maturitou	☐ vyšší odborné
☐ střední odborné bez maturity	☐ vysokoškolské

Příloha 3: Podklad pro zadání bakalářské práce studenta

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Akademický rok: 2017/2018

Studijní program: Ekonomika a management
Forma: Prezenční
Obor/komb.: Management cestovního ruchu - anglický jazyk
(mcr-p-a)

Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
Kovaříková Petra	B. Martinů 959, Lanškroun - Žichlínské Předměstí	11500600

TÉMA ČESKY:

Předpoklady rozvoje cestovního ruchu v Portugalsku.

TÉMA ANGLICKY:

Assumptions for Tourism Development in Portugal.

VEDOUcí PRÁCE:

doc. PhDr. Blanka Klimová, M.A., Ph.D. - KAL

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

Tato práce se věnuje charakteristice předpokladů rozvoje cestovního ruchu v Portugalsku a analýze jeho současného stavu. Hlavním cílem je zhodnotit to, jak je Portugalsko jako turistická destinace vnímána českými turisty. Součástí výzkumné části je i analýza nabídky zájezdů cestovními kancelářemi do Portugalska.

1. TITULNÍ LIST
2. PROHLÁŠENÍ
3. PODĚKOVÁNÍ
4. ANOTACE PRÁCE V ANGLIČTINĚ A ČEŠTINĚ
5. OBSAH
6. ÚVOD
7. LITERÁRNÍ REŠERŠE
8. CÍL PRÁCE, VOLBA METODOLOGIE, ZPŮSOB ŘEŠENÍ
9. VLASTNÍ TEXT PRÁCE
10. SHRNUtÍ VÝSLEDKŮ
11. ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ
12. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY
13. PŘÍLOHY

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

- 1) DUNLOP, Fiona. Portugalsko: Velký průvodce National Geographic. Brno: Computer Press, 2007. 272 s. ISBN 978-80-251-1627-2.
- 2) Zelenka, J., Pásková, M.: Výkladový slovník cestovního ruchu, Praha: Linde Praha, 2012, ISBN 978-80-7201-880-2
- 3) SYMINGTON, Martin. Portugalsko. Vyd. 4., (dopl.). Přeložil Lenka SVOBODOVÁ, přeložil Josef KOVAL. V Praze: Ikar, 2009. Společník cestovatele. ISBN 978-80-249-1174-8.
- 4) PODHORSKÝ, Marek. Portugalsko: podrobné a přehledné informace o historii, kultuře, přírodě a turistickém zázemí Portugalska. Praha: Freytag & Berndt, 2000. Průvodce na cesty (Freytag & Berndt). ISBN 80-86236-02-1.
- 5) RYGLOVÁ, Kateřina. Cestovní ruch: soubor studijních materiálů. Vyd. 3., rozš. Ostrava: Key Publishing, 2009. Management (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-028-6.
- 6) Statistical Yearbook of Portugal 2016 [online]. INE, 2017 [cit. 2018-01-07]. Dostupné z: https://www.ine.pt/xportal/xmain?xpid=INE&xpgid=ine_publicacoes&PUBLICACOESpub_boui=313752316&PUBLICACOEStema=00&PUBLICACOESmodo=2
- 7) INDROVÁ, Jarmila. Cestovní ruch: (základy). Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1252-5.

(c) IS/STAG, Portál - Podklad kvalifikační práce, 11500600, 03.04.2018, 17:36

Podpis studenta: Krmplová

Datum: 4.4.2018

Podpis vedoucího práce: Krmplová

Datum: 4.4.2018